

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансів

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Посередницька діяльність на страховому ринку»

Студентки 2 курсу, 7м групи,
спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізації «Страхування»

Шлапацької
Марини Олегівни

Науковий керівник
к.е.н., доцент кафедри фінансів

Ротова Тетяна
Анатоліївна

Керівник освітньо-професійної програми
д.е.н., професор

Волосович Світлана
Василівна

Завідувач кафедри фінансів,
д.е.н., професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Чугунов Ігор
Якович

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ ТА ПОСЕРЕДНИКІВ В УКРАЇНІ	
1.1. Сутність, види та роль посередників на страховому ринку.....	6
1.2. Правові основи діяльності страхових посередників в Україні.....	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	
2.1. Аналіз сучасного стану страхового ринку України.....	24
2.2. Аналіз діяльності страхових агентів та брокерів в Україні.....	42
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ В УКРАЇНІ	
3.1. Зарубіжний досвід функціонування страхових посередників.....	49
3.2. Проблеми та перспективи розвитку посередництва на страхового ринку України.....	55
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Важливість страхування в сучасній економіці є очевидною, оскільки за допомогою страхування реалізується захист майнових інтересів юридичних та фізичних осіб, а також держави загалом. Основу ефективного функціонування страхового ринку складають стабільні страхові компанії, свідомі страхувальники та розвинені страхові посередники, зокрема страхові брокери. На сьогоднішній день серед ключових проблем розвитку страхового ринку в Україні є недостатня узгодженість діяльності страхових брокерів. Зазначене зумовлює актуальність дослідження.

На сьогоднішній день розвиток страхового посередництва на фінансовому ринку України незначний, що спричинено, недовірою громадян та відсутністю у них самого розуміння сутності «страхування».

А тому з боку держави потрібно удосконалювати законодавство у сфері страхового посередництва, приводити нормативно-правові акти у відповідність до Директив Європейського Союзу та підвищувати страхову культуру населення.

Інтерес держави до розвитку страхового ринку полягає в тому, що завдяки страхуванню можна підвищити соціальний захист населення і суб'єктів господарювання; навантаження на державний бюджет частково зменшується як компенсація непередбачених природних і техногенних втрат; деякі проблеми з соціальним забезпеченням вирішуються шляхом переведення державних соціальних виплат з бюджету на страхові виплати. Страхування є стабільним і довгостроковим джерелом інвестицій. Страхова галузь може використовуватися як ефективний інструмент пенсійної реформи. У той же час розвиток якісного страхування – поступовий і тривалий процес.

Метою дослідження є аналіз і розкриття поняття страхових посередників та організації їх діяльності та надання конкретних рекомендації для вдосконалення діючої системи регулювання та нагляду за страховими посередниками в Україні, а також висвітлення особливостей правового статусу

страхових посередників та визначити перспективи розвитку страхового посередництва в Україні.

Завдання дослідження:

- розглянути сутність, види та роль посередників на страховому ринку;
- дослідити класифікацію страхових посередників
- визначити правовий статус страхових агентів, їх роль та діяльність;
- визначити правовий статус страхових та перестрахових брокерів, їх роль та діяльність;
- розглянути об'єднання страховиків та їхні функції;
- проаналізувати діяльність федерації страхових посередників України;
- розглянути сучасний стан страхового посередництва в Україні;
- проаналізувати діяльності страхових брокерів;
- дослідити сучасний стан інституту страхового посередництва;
- дослідити особливостей діяльності страхових агентів в Україні;
- визначити проблеми та перспективи законодавчого регулювання страхового посередництва в Україні;
- проаналізувати досвід функціонування зарубіжних країн у сфері страхового посередництва;
- виявити проблеми та перспективи розвитку посередництва на страхового ринку України;
- запропонувати шляхи вдосконалення діяльності страхових посередників із врахуванням сучасних технологій та зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є відносини у сфері посередницької діяльності на страховому ринку.

Предметом роботи є теоретичні та практичні питання розвитку страхових посередників на страховому ринку та правові аспекти забезпечення регулювання діяльності страхових посередників.

Методи дослідження. Для досягнення мети та завдань в магістерській роботі використана система загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Формально-юридичний метод використано для аналізу змісту правових норм, які регулюють діяльність страхового посередництва.

Історичний метод застосовано для дослідження сучасного стану та розвитку нормативно-правової бази страхового посередництва. Порівняльний метод використано при визначенні особливостей функціонування страхового посередництва в зарубіжних країнах

Аналіз останніх досліджень показує, що вивченням теоретичних та практичних аспектів діяльності страхових брокерів займаються такі вітчизняні вчені, як В.Д. Базилевич, І.А. Габідулін, О.О. Гаманкова, Р.В. Пікус, С.С. Осадець, А.Ф. Філонюк, В.М.Фурман, Я.П. Шумелда та інші.

Загальні та спеціальні питання організації, функціонування і розвитку страхового посередництва представлено в роботах Д.Бланда, В.Гомелли, В.Райхера, К.Шелехова, Н.Б.Пацурія, В.В.Резнікова, О.М.Залетов, Г.І.Сальнікова, Т.А.Федорова, Т.В.Степанова та інші.

Проблеми діяльності страхових брокерів досліджували такі фахівці, як О.Барановський, В.Гончарук, В.Хенке, А.Шульга, Н.Задерій, Е.Губарь і т.д.

Однак існує потреба у подальшому дослідженні тенденцій та перспектив функціонування страхових брокерів в Україні, а також особливостей державного регулювання їх діяльності.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти, періодична економічна література, підручники, наукові публікації з обраної тематики, публікації у пресі, інтернет–ресурси.

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 58 сторінки та містить 12 таблиць, 1 рисунок, 51 використаних джерел, 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ ТА ПОСЕРЕДНИКІВ В УКРАЇНІ

1.1. Сутність, види та роль посередників на страховому ринку

Страховий ринок – це сфера економічних (господарських) відносин, у процесі яких формується попит і пропозиція на страхові послуги та здійснюється їхнє надання. Іноді під цим поняттям розуміють усі форми надання страхового захисту. Страховий ринок визначається подекуди і як сфера грошових відносин, є об'єктом купівлі-продажу, є специфічним товаром – страховою послугою. Страховий ринок визначається і як особлива, соціально-економічна структура, певна сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу є страховий захист, формуються пропозиція і попит на нього. Страховий ринок можна розглядати також як форму організації грошових відносин з формування та розподілу страхового фонду для забезпечення страхового захисту суспільства, як сукупність страхових організацій, які беруть участь у наданні відповідних (страхових) послуг.

Страховий ринок є досить складним явищем, має свою внутрішню структурну будову та зовнішнє оточення. Його внутрішня будова, з одного боку, представлена суб'єктами страхового ринку, з другого – страховими продуктами, що реалізуються. Зовнішнє оточення представлено ланками фінансової системи держави та сферою міжнародних фінансів, зв'язок з якими визначається за напрямками руху грошових потоків.

Внутрішня структурна будова страхового ринку за суб'єктами страхових відносин представлена трьома основними секторами: перший сектор – уповноважений орган державного нагляду за страховою діяльністю; другий сектор – структурні елементи страхового ринку – страховики, страхувальники, об'єднання страховиків; третій сектор – елементи інфраструктури – страхові та

нестрахові посередники. Третій сектор страхового ринку представлений елементами інфраструктури, до складу якої входять посередники на страховому ринку.

Посередницька діяльність на страховому ринку є різновидом страхової діяльності, а остання, у свою чергу, – це врегульована нормами права господарська діяльність страхової організації, як правило, з метою отримання прибутку, яка здійснюється на підставі обов'язкової реєстрації, проведеної уповноваженим державним органом з питань нагляду за страховою діяльністю (для страхових (перестрахових) брокерів) або без такої (для страхових агентів). Предметом страхової діяльності є страхова послуга та/або страховий продукт[31].

Страховий посередник – це передусім страховий брокер чи страховий агент, через якого укладається договір страхування і вирішуються окремі питання щодо врегулювання претензій. Саме страхові посередники (страхові агенти та брокери) відіграють ключову роль у механізмі надання страхових послуг у розвинених країнах. Без розвиненого страхового ринку, невід'ємним елементом якого є страхові посередники, неможливо забезпечити поступальний соціально-економічний розвиток держави, безпечне функціонування суб'єктів господарювання. Страхове посередництво, як спосіб реалізації страхового продукту (страхових послуг), є традиційним для страхового бізнесу, а страхові посередники є одними з основних учасників ринку страхування розвинених країн[30].

Закон України «Про страхування» дає таке визначення посередників: «Страховики можуть здійснювати страхову діяльність через страхових посередників (страхових агентів і страхових брокерів). Статтею 15 цього закону та Постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок провадження діяльності страховими посередниками» визначені особливості здійснення посередницької діяльності у страхуванні та перестраховуванні агентами та брокерами.

Страхові агенти – громадяни або юридичні особи, які діють від імені та за дорученням страховика та виконують частину його страхової діяльності (укладання договорів страхування, одержання страхових платежів, виконання робіт, пов'язаних з виплатами страхових сум і страхового відшкодування). Страхові агенти є представниками страховика і діють у його інтересах за комісійну винагороду на підставі договору із страховиком.

Страхові брокери – громадяни або юридичні особи, які зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та здійснюють посередницьку діяльність на страховому ринку від свого імені на підставі доручень страхувальника або страховика.

Страхові агенти – це фізичні або юридичні особи, які зареєстровані у встановленому законом порядку та діють від імені, в інтересах, під контролем та за рахунок страховика і мають право укласти договори страхування, одержувати страхові платежі, оформляти всі необхідні документи для своєчасної виплати страхових сум або страхового відшкодування та здійснювати інші повноваження, передбачені агентським договором, які діють від імені та за дорученням страховика діють на підставі агентського договору, укладеного із страховиком, виконують частину його страхової діяльності за комісійну винагороду. Зазвичай зазначена діяльність ще включає в себе рекламування, консультування, пропонування страхувальникам страхових послуг та проведення роботи, пов'язаної з укладенням та виконанням договорів страхування (підготовка і укладення договорів страхування, виконання робіт з обслуговування договорів), у тому числі оформлення всіх необхідних документів для своєчасної виплати страхових сум або страхового відшкодування, а також здійснення цих виплат[14].

Агенти можуть діяти на підставі договору доручення (агентської угоди) одного або більше страховиків.

Генеральний агент – діє як спеціальний представник страховика на певній території з широкими повноваженнями.

Незалежний агент – укладає договори убезпечення життя різних страховиків.

Для агентів обов'язкова реєстрація відсутня, вони можуть бути представлені як: юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, для яких посередницька діяльність на страховому ринку – виключний вид діяльності (страхові агентства) або не виключний вид діяльності (туристичні агентства, консалтингові фірми, транспортні й експедиторські організації, юридичні контори і т.д.); громадяни-підприємці, що працюють зі страховою компанією на підставі агентської угоди; фізичні особи, що працюють страховими агентами за контрактом зі страховою компанією; страхові компанії – резиденти, що продають страхові послуги іноземних страховиків на умовах агентської угоди; спеціалізовані об'єднання страховиків із правом реалізації страхових послуг учасників об'єднання; представництва іноземних страхових агентів – юридичних осіб, зареєстровані в Україні, як платники податку; представники іноземних страхових агентів фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності[28;45].

Ефективність агентської діяльності у страхуванні полягає у виявленні потенційних страхувальників, пропонуванні відповідної страхової послуги конкретного страховика та консультуванні споживача на всіх етапах укладення та виконання договору страхування.

Щодо класифікації страхових агентів, то слід визначити, що їх поділяють на «прямих агентів» (фізичні особи, що працюють у штаті страхової компанії), «мономандатні агенти» (працюють на умовах контракту з однією компанією) та «багатомандатні агенти» (співпрацюють з кількома страховими компаніями та мають постійні зв'язки зі своїми клієнтами).

Роль «непрямих агентів» починають виконувати транспортні підприємства при здійсненні обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті. Вони збирають страхові внески під час продажу пасажиром проїзних квитків, а потім перераховують їх до страхових компаній.

Основними нормативно-правовими актами які регулюють діяльність страхових агентів, є Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України,

Закон України «Про страхування» та Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок провадження діяльності страховими посередниками».

Господарський кодекс України включає в себе главу 31, яка регламентує положення про комерційне посередництво (агентські відносини) у сфері господарювання. Приміром, у ст.295 Господарського кодексу України встановлено комерційне посередництво (агентська діяльність) є підприємницькою діяльністю, що полягає в наданні комерційним агентом послуг суб'єктам господарювання при здійсненні ними господарської діяльності шляхом посередництва від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок суб'єкта, якого він представляє [3].

Також визначення агентської діяльності міститься в Постанові Кабінету Міністрів України «Про порядок провадження діяльності страховими посередниками».

З розвитком нових видів страхування в нашій державі роль агентів починають виконувати банки та поштові відділення з продажу полісів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів та інших видів страхування. З огляду на зарубіжний досвід можна передбачити, що найближчим часом і банки залучатимуться до продажу полісів зі страхування життя. Таким чином можна стверджувати, що «непрямі агенти» утворюють альтернативну мережу продажу страхових продуктів.

Страхові брокери – юридичні особи або фізичні особи, які зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у страхуванні від свого імені на підставі брокерської угоди з особою, яка має потребу у страхуванні як страхувальник, вони не мають права отримувати та перераховувати страхові платежі, страхові виплати та виплати страхового відшкодування.

Страховими брокерами можуть бути: юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, офіційно зареєстровані в державному реєстрі страхових брокерів України; громадяни-підприємці, офіційно зареєстровані в державному реєстрі страхових брокерів України; представництва іноземних

страхових брокерів, зареєстровані в Україні як платники податку та в державному реєстрі страхових брокерів України.

Підставою здійснення посередницької діяльності у страхуванні та перестрахованні відповідно до статті 15 Закону України «Про страхування» та Порядку провадження діяльності страховими посередниками є укладення договору доручення/агентського договору або брокерського договору (залежно від суб'єкта, що здійснює таку діяльність) [13].

Посередницька діяльність страхових та перестрахових брокерів у страхуванні та перестрахованні здійснюється як виключний вид діяльності і може включати консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу, пов'язану з підготовкою, укладанням та виконанням (супроводом) договорів страхування (перестраховання), в тому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань за угодою відповідно із страхувальником або перестраховальником, інші посередницькі послуги у страхуванні та перестрахованні за переліком, встановленим Уповноваженим органом.

Перестрахові брокери – юридичні особи, які здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у перестрахованні від свого імені на підставі брокерської угоди із страховиком, який має потребу у перестрахованні як перестраховальник.[6;7].

Особливостями здійснення брокерської діяльності у страхуванні можна назвати такі: це професійна діяльність суб'єктів підприємницької діяльності; здійснюється як виключний вид діяльності; вказана діяльність здійснюється на користь страхувальника або перестраховальника (цедента); спрямована на визначення його потреби в отриманні страхових послуг, пошуку страховиків, які відповідають вимогам страхувальника; може включати консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу, пов'язану з підготовкою, укладанням та виконанням (супроводом) договорів страхування (перестраховання), в тому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань за угодою відповідно із страхувальником або перестраховальником, інші посередницькі

послуги у страхуванні та перестрахованні за переліком, встановленим Уповноваженим органом.

Важливим елементом укладання договорів є взаємодія між страховиком, страхувальником та посередником. Тому взаємовідносини між учасниками розглянуто на Рис.1.1.

Рис.1.1. Відносини між страховим брокером, страхувальником та страховиком[34].

Слід також окреслити відмінності між страховими посередниками. Страховий агент є уповноваженим страховика і діє згідно з агентською угодою на визначеній території. Страховий брокер, навпаки, є уповноваженим страхувальника або страхової компанії. Клієнт доручає брокерові здійснювати всі необхідні дії, пов'язані з управлінням своїми договорами страхування (перестраховання) і розміщенням їх у страховій компанії на вибір брокера. Незалежність брокера від страховика або перестраховика (тобто від другої сторони угоди) – ключова відмінність брокера від агента. Саме незалежність брокера є гарантом того, що він, обираючи страхову компанію для свого клієнта, керується виключно інтересами останнього[37].

Нестрахові посередники не приймають безпосередньої участі у процесі укладання та дії договорів страхування. Проте вони виконують надзвичайно важливі функції: консультативні; інформаційні; рекламні; кредитно-банківські; фінансові; валютні; аудиторські; нотаріальні; юридичні; біржові та інші послуги, без яких неможливе функціонування сучасного ринку страхових послуг.

До діяльності страхових брокерів застосовують такі обмеження:

- страховий брокер не може проводити інші види діяльності, у тому числі посередницької, крім посередницької діяльності на страховому ринку;
- страховий брокер може укласти договори страхування з одним страховиком на суму страхових платежів, що не перевищує 35 % загальної суми страхових платежів за всіма договорами страхування, укладеними цим брокером протягом року;
- розмір отримуваних страховим брокером – юридичною особою страхових платежів протягом кожного кварталу не повинен перевищувати розмір сплаченого статутного капіталу страхового брокера;
- страховий брокер має право отримувати страхові платежі, якщо він забезпечує набрання чинності договором страхування не пізніше одного дня після отримання ним страхових платежів;
- страховий брокер може укласти договори страхування з одним страховиком на суму страхових платежів, що не перевищує 35 відсотків загальної суми страхових платежів за всіма договорами страхування, укладеними цим брокером протягом року;
- з метою забезпечення ліквідності операцій страхового брокера юридичної особи розмір отримуваних ним страхових платежів протягом кожного кварталу не повинен перевищувати розмір сплаченого статутного фонду страхового брокера;
- страховий брокер має право отримувати страхові платежі, якщо він забезпечує набрання чинності договору страхування не пізніше одного дня після отримання ним страхових платежів. В іншому разі страховий брокер не має право отримувати страхові платежі і їх перерахування (внесення) має здійснюватися безпосередньо страховику;
- розмір платежів, отримуваних страховим брокером - фізичною особою протягом кожного кварталу, не повинен перевищувати 625 мінімальних заробітних плат[8;5].

Діяльність страхових агентів і страхових брокерів багато в чому має спільні риси, але юридичний статус таких осіб різний. Страховий агент є уповноваженим страховика і діє згідно з агентською угодою на визначеній

території. Страховий брокер, навпаки, є уповноваженим страхувальника або страхової компанії, що бажає перестрахувати ризики за взятими на себе зобов'язаннями. Клієнт доручає брокерові здійснювати всі необхідні дії, пов'язані з управлінням своїми договорами страхування (перестрахування) і розміщенням їх у страховій компанії на вибір брокера. Незалежність брокера від страховика або перестраховика (тобто від другої сторони угоди) – ключова відмінність брокера від агента. Саме незалежність брокера є гарантом того, що він, обираючи страхову компанію для свого клієнта, керується виключно інтересами останнього. Під терміном "страховий агент" і "страховий брокер" потрібно розуміти не тільки фізичну особу, а й страхові агентства, які є структурним підрозділом страхової компанії з певною кількістю агентів, і брокерські контори з найманим персоналом. У страховій практиці посередницькі функції можуть виконувати також банки, туристичні агентства, транспортні підприємства, відділення зв'язку, нотаріальні контори, казначейства, універмаги, будівельні компанії та ін.

На страховому ринку існує велика кількість напрямів діяльності, де можна скористатись послугами страхового брокера. Наприклад, працівники підприємства можуть висловити бажання мати додаткову пенсійну програму, тому що державне пенсійне забезпечення, на жаль, є недостатнім. Страховий брокер може допомогти в розробці пенсійного плану для цілого заводу й розміщенні програми в надійній (щодо фінансів) страховій компанії[53].

Отже, на сьогодні продаж страхових послуг відбувається не лише у прямий спосіб через штатних бо спеціально найманих робітників, а й за допомогою страхових посередників.

В Законі України «Про страхування» визначається, що страховими посередниками можуть бути страхові або перестрахові брокери, страхові агенти.

Агентська діяльність – діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, уповноважених діяти від імені та на підставі доручення одного або більше страховиків, щодо рекламування, консультування, пропонування страхувальникам страхових послуг та проведення роботи, пов'язаної з

укладенням та виконанням договорів страхування (підготовка і укладення договорів страхування, виконання робіт з обслуговування договорів), у тому числі оформлення всіх необхідних документів для своєчасної виплати страхових сум або страхового відшкодування, а також здійснення цих виплат

Брокерська діяльність – професійна діяльність суб'єктів підприємницької діяльності на користь страхувальника або перестраховальника (цедента) (далі -страхувальник), спрямована на визначення його потреби в отриманні страхових послуг, консультуванні, наданні допомоги у розробленні умов договору страхування, пошуку страховиків, які відповідають вимогам страхувальника, веденні переговорів та укладенні договорів страхування за дорученням страхувальника, здійсненні розрахунків за договорами страхування, підготовці документів для врегулювання питання про збитки у разі настання страхового випадку.

Перестрахові брокери – юридичні особи, які здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у перестрахованні від свого імені на підставі брокерської угоди із страховиком, який має потребу у перестрахованні як перестраховальник[40;39].

1.2. Правові основи діяльності страхових посередників в Україні.

В усіх країнах з ринковою економікою наявне як державне регулювання господарської діяльності, так і саморегулювання певної сфери господарювання.

Система правового регулювання страхової діяльності містить норми, визначені: Конституцією України; міжнародними угодами, які підписала й ратифікувала Україна; Цивільним кодексом України; Законами та постановами Верховної Ради України; Указами та розпорядженнями Президента України; декретами, постановами та розпорядженнями Уряду України; нормативними актами (інструкції, методики, положення, накази), котрі ухвалено міністерствами, відомствами, центральними органами виконавчої влади та

zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini; normativnimi akтами organu, yakyy zgidno iz zakonodavstvom Ukraini zdysnuoe nahlad za strakhovoyu diyalnistyu; normativnimi akтами organiv miscevoy vykonavchoy vlady u vypadkakh, koly okremi pytannya reguluvannya strakhovoy diyalnosti bylo delehovano tym organam za rishenniam Prezidenta abo Uryadu Ukrainy.

Postanovami Uryadu reguluyetsya porядok zdysnennya kozhnogo vydu obovyazkovogo strakhuvannya. Okremoyu postanovoyu viznachayutsya granichni rozmiry vitrat na vedenня справи v razі zdysnennya obovyazkovogo strakhuvannya, a takozh reguluyetsya pytannya shchodo stvorennya derzhavnykh i natsionalnykh strakhovykh kompaniy ta obovyazkovykh ob'ednany strakhovikiv[38].

Rozporядженнями Uryadu podayutsya okremi doruchennya shchodo provedennya eksperymentiv u galuzi strakhuvannya. Z dopomohoyu rozporяджень mozut vyrisnuyatsya y okremi pytannya reguluvannya tarifyv, umov dogovoriv tosho, koly tse ne superechyt zakonam Ukrainy.

Normativni akty, shcho iy vydaє organ, upovnovazhenyy zdysnuyaty kontrol za strakhovoyu diyalnistyu, є obovyazkovyimi dlya strakhovikiv. Tymy akтами (nakazamy, rozporядженнями, rishenniyami kolegii) ustanovlyuyutsya, po-pershe, instrukcii ta metodyky shchodo zdysnennya okremykh vydiv diyalnosti; po-druhe, zahody vplyvu na strakhovikiv za vyjavleni porushennya – pryypysy, zupynky, обмеження та відкликання ліцензії; po-trete, vymohy do zvitnosti y obliku; po-chetverte, porядok reestratsii, liatsenzuvannya, vyluchennya z reestru, likvidatsii ta reorganizatsii; po-p'yate, porядok zdysnennya navchannya, pidgotovky ta prepidgotovky kadrov dlya strakhovogo rynku.

Spetsialna reestratsiya (vnesennya sub'yektiv gospodaruvannya do vidpovidnogo reestru sub'yektiv gospodaruvannya, zareestrovanykh yak yurydychni osoby abo fizychni osoby – pidpryemtsi, shcho nadaє im pravo zdysnuyaty pevnyy vyd gospodar'skoy diyalnosti) takozh maє misce pry zdysnenni strakhovymi agentamy svoey pidpryemnytskoy diyalnosti, ale lyshе u vypadku nadannya poslyuz z obovyazkovogo strakhuvannya tsyvilno-pravovoy vidpovidalnosti.

Державна реєстрація всіх суб'єктів господарювання є обов'язковою умовою їх діяльності. Відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб регулюються Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»[13].

Правовий статус страхових посередників – агентів і брокерів має ряд відмінностей. Так, наприклад, страхові агенти є представниками страховика, діють від імені та за його дорученням, в його інтересах за комісійну винагороду на підставі договору із страховиком, в той час як страхові брокери діють від свого імені на підставі доручень страхувальника або страховика.

У тому випадку, коли договір страхування укладається при посередництві страхового агента, суб'єкти цивільно-правових відносин повинні дотримуватися наступних вимог:

- страховий агент, який отримує страхові платежі від страхувальників, зобов'язаний перерахувати ці кошти на рахунок страховика протягом двох робочих днів після отримання відповідних страхових платежів, а також оформити договір страхування не пізніше одного робочого дня з моменту отримання страхового платежу;
- страховий агент зобов'язаний щодавно подавати страховику відомості про укладені договори страхування та розміри отриманих платежів;
- у разі несвоєчасного перерахування страховим агентом страхових платежів або порушення ним терміну оформлення договорів страхування без поважних причин страховик зобов'язаний призупинити дію агентської угоди не менш ніж на три місяці[11].

Неналежний контроль страховика за діяльністю його страхових агентів кваліфікується як порушення страхового законодавства.

Виконання функцій страхових агентів вимагає від виконавців не тільки знань в області пропонованих страхових послуг, але і в області психології. Зарубіжні страховики висувають до кандидатів у страхові агенти високі вимоги.

Взаємовідносини між страховою компанією та страховими агентами - юридичними особами регулюються генеральними угодами про співробітництво та щорічними контрактами з працівниками даних фірм, які виступають в ролі агентів-сумісників[28].

Безпосередній зв'язок страхової компанії та страхового агента характеризує її найбільш просту форму, яка регламентується контрактами і генеральними угодами, які передбачають права і обов'язки сторін. Координатором цього зв'язку виступає відділ (дирекція) агентської мережі страховика.

Посередницькі послуги страхових агентів оплачуються страховиками за фіксованими ставками, у відсотках від обсягу виконаних робіт (реалізованих полісів). В якості критерію оцінки оплати послуг страхового агента береться обсяг надходження страхових платежів за укладеними і діючими договорами страхування, загальна страхова сума або кількість договорів даного виду.

Наприклад, страхові агенти, що укладають договори страхування життя зазвичай отримують комісійну винагороду, розмір якої змінюється залежно від року страхування. Деякі страхові компанії виплачують винагороду страховим агентам тільки за оформлення договорів страхування. Це пояснюється дуже високим розміром першорічних комісійних винагород.

Цікаво відзначити, що в різних страхових компаніях, в залежності від їх величини і значущості, розмір комісійної винагороди страхового агента може мати і більш широкую амплітуду коливань (35 - 75%), а в деяких випадках - і від 15 до 60% за договорами страхування на випадок смерті на певний термін. Крім того, страхові компанії стимулюють роботу агентів з переукладання договорів страхування, за якими закінчується термін дії на новий строк особливою системою оплати. Так, відсоткова винагорода агента за переукладання коливається від 4 до 7% у перші 10 років страхування[24;43].

Оскільки розмір комісійної винагороди залежить від суми зібраних страхових платежів, а остання, в свою чергу, залежить від страхової суми договору і тарифної ставки страхування, то агенти більше зацікавлені в укладанні договорів довічного страхування. Якщо ж порівняти рівень доходу

агента в залежності від стажу роботи, то, природно, найвищий рівень мають агенти, які пропрацювали більше 10 років, як більш кваліфіковані співробітники.

Особливо не вигідно для страхової компанії дострокове припинення договорів, так як витрати першого року не покривають витрати страховика по їх укладанню і оформленню.

Страхові або перестрахові брокери-нерезиденти можуть надавати послуги лише через постійні представництва в Україні, які повинні бути зареєстровані як платники податку відповідно до законодавства України та включені до державного реєстру страхових або перестрахових брокерів.

Правове становище брокерів на сьогодні більш врегульовано нормативно-правовими актами, на відміну від агентів.

Суттєвим моментом в діяльності страхових брокерів є те положення, що право на здійснення діяльності страхових брокерів мають лише ті суб'єкти підприємницької діяльності, які пройшли сертифікацію та включені до державного реєстру страхових брокерів, що передбачено відповідним Положенням. Сертифікація проводиться з 21 червня 1999 року[8].

Сертифікація страхових брокерів здійснюється шляхом проходження їх керівниками відповідного курсу навчання та / або складання іспиту, що підтверджується свідоцтвом встановленого зразка про здобуття освіти на рівні вимог до підвищення кваліфікації із страхової діяльності. Навчання, прийняття іспитів, видачу свідоцтв (сертифікатів) здійснюють навчальні заклади, які отримали ліцензію Міністерства освіти на право здійснення освітньої діяльності, пов'язаної з наданням освіти на рівні кваліфікаційних вимог до підвищення кваліфікації із страхової діяльності.

Перелік діючих брокерів в Україні наведений у Додатку А.

Положенням (№ 1523) від 18 грудня 1996р. передбачені наступні особливі вимоги, що висуваються до порядку здійснення брокерської діяльності, відповідно до яких, страховий брокер зобов'язаний:

– забезпечити укладення договору страхування на найбільш вигідних для страхувальника умовах, відповідно до брокерської угоди із страховиком, який має стійке фінансове становище;

– володіти інформацією, необхідною для укладення договору страхування на умовах страхувальника, в тому числі про наявність у страховика ліцензії на здійснення відповідного виду страхування, розміри страхових тарифів та умови страхування, які пропонуються страховиком, рівень його платоспроможності, а також надавати цю інформацію страхувальнику на його прохання[8].

Діючий на цей час порядок передбачає внесення відомостей про кожного страхового брокера, в тому числі і страхових брокерів-нерезидентів, які здійснюють діяльність на території України, у відповідний державний реєстр.

Запис до реєстру здійснюється на підставі письмової заяви страхового брокера за встановленою формою. Зазначений юридичний факт підтверджується свідоцтвом про внесення до реєстру, яке видається страховому брокеру. Це документ встановленого зразка, який засвідчує право його власника на ведення брокерської діяльності зі страхування.

Кваліфікаційні вимоги до страхових брокерів з числа фізичних осіб та керівникам брокерських організацій - юридичних осіб обмежуються наявністю вищої освіти або юридичної освіти при стажі роботи в галузі фінансової або страхової діяльності не менше 3-х років. Не допускається здійснення брокерської діяльності без наявності свідоцтва про внесення до реєстру страхових брокерів.

Для включення до державного реєстру страхових брокерів суб'єкт підприємницької діяльності (потенційний страховий брокер) подає такі документи в Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України:

– заяву про включення до державного реєстру страхових брокерів;

– засвідчену в установленому законодавством порядку копію свідоцтва про державну реєстрацію брокера як суб'єкта підприємницької діяльності;

– копію кваліфікаційного документа, про одержання професійних знань, що відповідають базовому рівню кваліфікації страхового (перестрахового) брокера, виданого керівнику юридичної особи або фізичній особі - підприємцю, що мають намір провадити брокерську діяльність на страховому ринку, засвідчену в установленому законодавством порядку

– економічне обґрунтування запланованої посередницької діяльності страхового (перестрахового) брокера.

Рішення про включення до державного реєстру страхових брокерів приймається протягом 5-ти днів з дня отримання всіх документів. Включення до державного реєстру страхових брокерів підтверджується відповідним свідоцтвом, яке надає право його власнику займатися брокерською діяльністю.

Страхові брокери повинні щоквартально подавати Уповноваженому органу балансовий звіт, звіт про прибутки, збитки та інші звіти за формою, встановленою Уповноваженим органом, інформацію про укладені договори, а так само надавати на запити Уповноваженого органу необхідні пояснення щодо цих даних.

У разі порушення страховиком законодавства України Уповноважений орган надсилає припис про усунення порушень.

Невиконання вимог приписів є підставою для виключення страхового брокера з державного реєстру страхових брокерів. Взаємовідносини між брокером і страхувальником регулюються на підставі договору. Згідно з Положенням договір про надання страхових брокерських послуг (брокерська угода) - це письмова угода між страхувальником і страховим брокером, в якому визначаються права та обов'язки сторін, порядок і умови набуття чинності договору страхування, що укладається при посередництві страхового брокера, порядок внесення страхових платежів і інформування страхувальника про набуття чинності договору страхування, умови здійснення взаєморозрахунків між ними, відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов зазначеної угоди, інші умови за згодою сторін.

Перелік послуг зі страхування, які надають страхові брокери юридичні особи обмежений наступним колом питань: залучення клієнтури (потенціальних страхувальників); професійне консультування за видами страхування; підготовка або відповідно до наданих повноважень оформлення необхідних для укладення договорів страхування документів; підготовка або оформлення необхідних документів для отримання страхової суми; сприяння в укладенні договорів перестрахування або співстрахування; експертна оцінка страхових ризиків, що передує укладенню договорів страхування; підготовка документів щодо встановлення збитку при настанні страхового випадку (на прохання зацікавленої особи); організація послуг аварійних комісарів, експертів з оцінки збитків та визначення розмірів страхових виплат.

Страхові брокери із числа фізичних осіб можуть надавати аналогічний перелік послуг. Разом з тим у відношенні них введені деякі обмеження: вони не можуть за дорученням страхової компанії і за її рахунок здійснювати страхові виплати, а також інкасувати страхові внески понад передбачених ліміти[1;2;5].

Аналіз нормативно-правових актів свідчить про те, що в Україні існує низка проблемних аспектів, які пов'язані з врегулюванням правового становища страхових агентів, а саме: відсутність вимог щодо професійного рівня знань і навчання страхових агентів, відсутність заборони здійснювати діяльність страховим агентом (фізичною особою) на підставі трудового договору, відсутність загального обліку та реєстрації страхових агентів, відсутність розмежування посередницької діяльності страхових агентів і представництво страховика та інші.

Основними спеціальними нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність страхових агентів є Закон України «Про страхування» та Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок провадження діяльності страховими посередниками». Серед нормативно-правових актів загальної дії слід виділити ГК України, ЦК України, Податковий кодекс України.

Отже, розглянувши правове становище страхових агентів і страхових брокерів ще раз підкреслимо відмінності між цими формами посередництва. Відмінності полягають у тому, що посередники мають різний зміст і обсяг прав

і обов'язків. Страховий агент зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (страховика) певні юридичні дії за винагороду, а брокер – на підставі договору із страховиком або зі страхувальником зобов'язується за його дорученням за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені.

Діяльність посередників дозволяє страховій компанії підвищити свою конкурентоспроможність, так як дає можливість користуватися джерелом первинної інформації від страхувальників щодо того, які ризики бажають покрити страхувальники, як вони сприймають пропоновані посередниками види страхування. У практиці страхової діяльності сам процес продажу страхових полісів (укладення договорів страхування) носить назву аквізиції, а посередники, які виконують ці функції, називаються аквізитами.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

2.1 Аналіз сучасного стану страхового ринку України

На сьогодні динаміка розвитку ринку страхування загалом є позитивною, все ж рівень популярності страхування все ще низький порівняно з розвиненими країнами Європи.

Однією з причин є економічна нестабільність, а також слабкий розвиток фондового ринку, що не дає змоги використовувати цінні папери як категорію активів для захищеного розміщення страхових резервів, стале зростання виробництва.

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.03.2020 становила 225, у тому числі СК "life" – 22 компанії, СК "non-life" – 203 компанії, (станом на 31.03.2019 – 265 компаній, у тому числі СК "life" – 27 компанії, СК "non-life" – 238 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так станом на 31.03.2020 порівняно з аналогічною датою 2019 року, кількість компаній зменшилася на 40 СК[20;21].

У порівнянні з I кварталом 2019 року на 1 782,3 млн. грн. (13,4%) зменшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій зменшився на 4,9 млн. грн. (0,1%). Зменшення валових страхових премій відбулося майже по всім видам страхування, а саме: страхування майна (зменшення валових страхових платежів на 873,4 млн. грн. (43,0%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (зменшення валових страхових платежів на 791,0 млн. грн. (49,2%)); страхування відповідальності перед третіми особами (зменшення валових страхових платежів на 270,0 млн. грн. (41,1%)); страхування вантажів та

багажу(зменшення валових страхових платежів на 243,4 млн. грн. (39,1%)); страхування фінансових ризиків (зменшення валових страхових платежів на 209,9 млн. грн. (19,3%)).

За 2019 рік частка валових страхових премій у відношенні до ВВП становила 1,3%, що на 0,1 в.п. менше в порівнянні з 2018 роком; частка чистих страхових премій у відношенні до ВВП залишилась на рівні 2018 року та становила 1,0%.

Протягом аналізованого періоду зменшилась кількість укладених договорів страхування на 5 520,8 тис. одиниць (або на 12,0%), при цьому на 1 710,0 тис. одиниць (або на 10,7%) зменшилась кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі зменшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 1 027,0 тис. одиниць (або на 11,6%), кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зменшилась 411,1 тис. одиниць (або на 27,6%), кількість укладених договорів страхування здоров'я на випадок хвороби зменшилась 278,2 тис. одиниць (або на 20,8%). Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування зменшилась на 4 220,0 тис. одиниць (або на 14,6%) за рахунок зменшення договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 4 205,4 тис. одиниць (або на 15,6%).

Якщо порівнювати попередні роки, то у порівнянні з 2018 роком на 3 633,7 млн грн (7,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 5 161,7 млн грн (15,0%). Збільшення валових страхових премій відбулося по таким видам страхування: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") (збільшення валових страхових платежів на 2 135,1 млн грн (16,5%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 983,6 млн грн (28,2%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 717,9 млн грн (18,4%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 539,6 млн грн (40,1%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 164,6 млн грн (2,6%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 118,0 млн грн (6,7%)).

Водночас, зменшилися валові страхові премії зі страхування фінансових ризиків (зменшення валових страхових платежів на 737,9 млн грн (14,4%)); авіаційне страхування (зменшення валових страхових платежів на 338,0 млн грн (32,4%)); страхування відповідальності перед третіми особами (зменшення валових страхових платежів на 328,5 млн грн (12,8%)); страхування вантажів та багажу (зменшення валових страхових платежів на 64,0 млн грн (2,2%)).

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 2019 рік становила 74,7%, що на 5,0 в.п. більше в порівнянні з 2018 роком.

Протягом аналізованого періоду зменшилась кількість укладених договорів страхування на 4 153,8 тис. одиниць (або на 2,1%), при цьому на 330,4 тис. одиниць (або на 0,5%) зросла кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі зросла кількість укладених договорів страхування медичних витрат на 2 023,9 тис. одиниць (або на 45,4%), кількість укладених договорів страхування відповідальності перед третіми особами зросла на 942,0 тис. одиниць (або на 58,6%), кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 3 507,5 тис. одиниць (або на 9,3%). Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування зменшилась на 6 369,1 тис. одиниць (або на 4,8%) за рахунок зменшення кількості договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 6 929,9 тис. одиниць (5,6%). Обсяг валових страхових виплат/відшкодувань у порівнянні з 2018 роком збільшився на 1 474,9 млн грн (11,5%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 1 607,9 млн грн (12,9%). Збільшилися валові страхові виплати з таких видів страхування, як: автострахування (збільшення валових страхових виплат на 883,1 млн грн (15,1%)), медичне страхування (збільшення валових страхових виплат на 507,4 млн грн (24,2%)), страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових виплат на 92,8 млн грн (76,0%))[20;21;26].

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка за 2017-2019 роки представлені в таблиці 2.1. Нові данні діяльності страхового ринку та його динаміка за початок 2020р. представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.1.

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

	2017	2018	2019	Темпи приросту	
				2018/ 2017	2019/ 2018
				%	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць					
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	70 658,2	77 495,0	80 271,1	9,7	3,6
- зі страхувальниками-фізичними особами	66 915,2	72 460,2	73 440,1	8,3	1,4
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	114 824,7	123 582,5	116 652,6	7,6	-5,6
Страхова діяльність, млн грн					
Валові страхові премії, у тому числі:	43 431,8	49 367,5	53 001,2	13,7	7,4
зі страхування життя	2 913,7	3 906,1	4 624,0	34,1	18,4
Валові страхові виплати, у тому числі:	10 536,8	12 863,4	14 338,3	22,1	11,5
зі страхування життя	556,3	704,9	575,9	26,7	-18,3
Рівень валових виплат, %	24,3%	26,1%	27,1%	-	-
Чисті страхові премії	28 494,4	34 424,3	39 586,0	20,8	15,0
Чисті страхові виплати	10 256,8	12 432,6	14 040,5	21,2	12,9
Рівень чистих виплат, %	36,0%	36,1%	35,5%	-	-
Перестраховання, млн грн					
Сплачено на перестраховання, у тому числі:	18 333,6	17 940,7	16 713,4	-2,1	-6,8
- перестраховикам-резидентам	14 937,4	14 943,2	13 415,2	0,04	-10,2
- перестраховикам-нерезидентам	3 396,2	2 997,5	3 298,2	-11,7	10,0
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	1 208,2	2 459,0	2 508,2	103,5	2,0
- перестраховиками-резидентами	280,0	430,8	297,8	53,9	-30,9
- перестраховиками-нерезидентами	928,2	2 028,2	2 210,4	118,5	9,0
Отримані страхові премії від перестраховальників-нерезидентів	46,1	48,4	56,8	5	17,4
Виплати, компенсовані перестраховальникам-нерезидентам	13,8	44,4	8,9	221,7	-80,0
Страхові резерви, млн грн					
Обсяг сформованих страхових резервів	22 864,4	26 975,6	29 558,8	18	9,6
- резерви зі страхування життя	8 389,6	9 335,1	10 273,7	11,3	10,1
- технічні резерви	14 474,8	17 640,5	19 285,1	21,9	9,3
Активи страховиків та статутний капітал, млн грн					
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	57 381,0	63 493,3	63 866,8	10,7	0,6
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	36 084,6	40 666,5	44 609,9	12,7	9,7
Обсяг сплачених статутних капіталів	12 831,3	12 636,6	11 066,1	-1,5	-12,4

Таблиця 2.2.

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

	I кв. 2019	I кв. 2020	Темпи приросту I кв. 2020/ I кв. 2019	
			млн. грн.	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць				
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	19 126,3	17 810,9	-	-6,9
- зі страхувальниками – фізичними особами	17 626,2	16 001,5	-	-9,2
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	26 925,3	22 719,9	-	-15,6
Страхова діяльність, млн. грн.				
Валові страхові премії	13 331,1	11 548,8	-1 782,3	-13,4
Валові страхові виплати	3 311,2	3 749,9	438,7	13,2
Рівень валових виплат, %	24,8%	32,5%	-	-
Чисті страхові премії	9 672,9	9 668,0	-4,9	-0,1
Чисті страхові виплати	3 248,7	3 659,0	410,3	12,6
Рівень чистих виплат, %	33,6%	37,8%	-	-
Перестраховування, млн. грн.				
Сплачено на перестраховування, у тому числі:	4 443,4	2 765,1	-1 678,3	-37,8
- перестраховикам-резидентам	3 658,1	1 880,9	-1 777,2	-48,6
- перестраховикам-нерезидентам	785,3	884,2	98,9	12,6
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	354,3	564,1	209,8	59,2
- перестраховиками-резидентами	62,5	90,9	28,4	45,4
- перестраховиками-нерезидентами	291,8	473,3	181,5	62,2
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	14,5	5,1	-9,4	-64,8
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	0,0	0,0	0,0	0,0
Страхові резерви, млн. грн.				
Обсяг сформованих страхових резервів	28 170,8	31 965,5	3 794,7	13,5
- резерви зі страхування життя	9 581,9	11 124,8	1 542,9	16,1
- технічні резерви	18 588,9	20 840,7	2 251,8	12,1
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.				
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	63 126,2	65 114,9	1 988,7	3,2
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	41 470,5	47 390,0	5 919,5	14,3
Обсяг сплачених статутних капіталів	11 702,7	10 663,2	-1 039,5	-8,9

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за I квартал 2020 року становила 83,7%, що на 11,1 в.п. більше в порівнянні з I кварталом 2019 року.

Обсяг валових страхових виплат/відшкодувань у порівнянні з I кварталом 2019 року збільшився на 438,7 млн. грн. (13,2%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 410,3 млн. грн. (12,6%). Зростання обсягів валових страхових виплат у I кварталі 2020 року мало місце у більшості видів страхування, так збільшилися валові страхові виплати з таких видів страхування, як: автострахування (збільшення валових страхових виплат на 165,9 млн. грн. (10,2%)), медичне страхування (безперервне страхування здоров'я (збільшення валових страхових виплат на 119,6 млн. грн. (18,4%)), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових виплат на 94,5 млн. грн. (2 рази)). Водночас, зменшилися валові страхові виплати зі страхування від нещасних випадків на 33,0 млн. грн. (45,6%), фінансових ризиків на 25,8 млн. грн. (6,3%), страхування майна на 15,1 млн. грн. (9,6%). Рівень валових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року збільшився на 7,7 в.п. та становив 32,5%. Рівень чистих страхових виплат станом на 31.03.2020 становив 37,8%, що більше на 4,2 в.п. у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Високий рівень валових та чистих страхових виплат спостерігається з медичного страхування – 48,4% та 49,9%, за видами добровільного особистого страхування – 36,5% та 39,4%, за видами недержавного обов'язкового страхування – 51,4% та 51,5% (з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 50,4% та 49,3%) відповідно. Операції вихідного перестрахування у I кварталі 2020 року у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року зменшилися на 1 678,3 млн. грн. (37,8%) за рахунок зменшення на 1 777,2 млн. грн. (48,6%) перестрахування в середині країни. При цьому, операції з перестрахування із страховиками-нерезидентами збільшились на 98,9 млн. грн. (12,6%). Страхові резерви станом на 31.03.2020 зросли на 3 794,7 млн. грн. (13,5%) у порівнянні з аналогічною датою 2019 року, при цьому технічні резерви – на 2 251,8 млн. грн.

(12,1%), а резерви зі страхування життя – на 1 542,9 млн. грн. (16,1%). У порівнянні з аналогічною датою 2019 року збільшились такі показники, як: загальні активи страховиків на 1 988,7 млн. грн. (3,2%); активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів – 5 919,5 млн. грн. (14,3%)[21;22].

Кількість страхових компаній (СК) станом на 31.03.2020 становила 225, з яких 22 СК зі страхування життя (СК "Life") та 203 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). Станом на 31.03.2020 в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року кількість страхових компаній зменшилась на 40 СК[26].

Таблиця 2.3.

Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	На кінець кварталу	
			I кв.2019	I кв.2020
Загальна кількість	281	210	265	225
в т.ч. СК "non-Life"	251	210	238	203
в т.ч. СК "Life"	30	23	27	22

З кожним роком кількість страховиків змінюється, при збільшенні їх кількості підвищується рівень конкурентності, з'являються нові робочі місця, розширюється також й охоплення населення в сферу страхування.

При зменшенні страховиків – залишаються найбільш стійкі компанії, яким можна довіряти, рентабельність таких компаній також зростає.

При укладанні договорів страхування посередники повинні бути ознайомлені з минулими даними, використовувати звітні та статистичні дані, бути націленими не лише на популярні види страхування, але й на рідкі види, для того, щоб розширити можливості на страховому ринку, залучити більше клієнтів та підвищити ефективність діяльності усього посередницького ринку в Україні.

Таблиця 2.4.

Структура валових та чистих страхових виплат за 2018–2019 роки

Види страхування	Страхові виплати, млн грн				Темпи приросту страхових виплат, %	
	Валові	Чисті	Валові	Чисті	валових виплат	чистих виплат
	2018		2019		2019/2018	
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	5 831,6	5 623,8	6 714,7	6 504,2	15,1	15,7
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	2 095,4	2 094,9	2 602,8	2 602,8	24,2	24,2
Страхування фінансових ризиків	1 585,0	1 393,4	1 624,6	1 570,2	2,5	12,7
Страхування майна	1 423,6	1 412,4	1 160,5	1 146,8	-18,5	-18,8
Страхування життя	704,9	704,9	575,9	575,9	-18,3	-18,3
Страхування медичних витрат	312,8	311,5	349,9	349,7	11,9	12,3
Страхування вантажів та багажу	122,1	119,3	214,9	213,6	76,0	79,0
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	262,4	249,7	215,2	208,9	-18,0	-16,3
Страхування кредитів	78,0	78,0	49,6	49,6	-36,4	-36,4
Інші види страхування	447,6	444,7	830,2	818,8	85,5	84,1
Всього	12 863,4	12 432,6	14 338,3	14 040,5	11,5	12,9

Збільшення чистих страхових виплат за 2019 рік (1 607,9 млн грн) відбулося за рахунок суттєвого збільшення чистих страхових виплат за договорами автострахування на 880,4 млн грн, медичного страхування – 507,9 млн грн, страхування фінансових ризиків – 176,8 млн грн. Водночас, спад чистих страхових виплат спостерігався зі страхування майна на 265,6 млн грн, страхування життя – 129, 0 млн грн.

У структурі чистих страхових виплат станом на 31.12.2019 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 6 504,2 млн грн (або 46,3%) (станом на 31.12.2018 даний показник становив 5 623,8 млн грн (або 45,2%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) становить

2 602,8 млн грн (або 18,5%) (станом на 31.12.2018 – 2 094,9 млн грн (або 16,9%)); страхування фінансових ризиків – 1 570,2 млн грн (або 11,2%) (станом на 31.12.2018 – 1 393,4 млн грн (або 11,2%)); страхування майна – 1 146,8 млн грн (або 8,2%) (станом на 31.12.2018 даний показник становив –1412,4 млн грн (або 11,4%)); страхування життя – 575,9 млн грн (або 4,1%) (станом на 31.12.2018 – 704,9 млн грн (або 5,7%)); страхування медичних витрат – 349,7 млн грн (або 2,5%) (станом на 31.12.2018 – 311,5 млн грн (або 2,5%)).

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій) станом на 31.12.2019 становив 35,5% (станом на 31.12.2018 – 36,1%). Високий рівень чистих страхових виплат станом на 31.12.2018 спостерігався з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 44,9%, за видами добровільного особистого страхування – 40,0% та за видами добровільного майнового страхування – 39,7% (в тому числі зі страхування фінансових ризиків – 73,0%).

Від страхувальників-фізичних осіб за 2019 рік надійшло 21 632,0 млн грн валових страхових премій, що на 17,4% більше, ніж за 2018 рік. Структура валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб за 2019 рік: 17 141,3 млн грн – за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (на 17,1% більше, ніж за 2018 рік); 4 490,7 млн грн – за видом страхування життя (на 18,4% більше, ніж за 2018 рік).

Страхові виплати страхувальникам-фізичним особам за 2019 рік становили 6 618,1 млн грн (46,2% від загальних валових виплат), що на 11,9% більше, ніж за відповідний період 2018 року. Рівень страхових виплат фізичним особам (відношення страхових виплат до страхових премій) станом на 31.12.2019 становив 30,6%, що на 1,5 в. п. менше порівняно зі станом на 31.12.2018.

Структура страхових платежів та страхових виплат при страхуванні фізичних осіб станом на 31.12.2019 має такий вигляд:

– від страхування життя надійшло 4 490,8 млн грн (або 20,8% всіх страхових премій від громадян), що на 697,9 млн грн (або на 18,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; від страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) надійшло 4 297,5 млн грн (або 19,9% всіх страхових премій від громадян), що на 456,5 млн грн (або на 11,9%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; від страхування наземного транспорту (КАСКО) надійшло 4 280,0 млн грн (або 19,8% всіх страхових премій від громадян), що на 680,6 млн грн (або на 18,9%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) – 1 624,3 млн грн (або 7,5% всіх страхових премій від громадян), що на 317,6 млн грн (або на 24,3%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; від страхування від нещасних випадків – 1 391,9 млн грн (або 6,4% всіх страхових премій від громадян), що на 118,9 млн грн (або на 9,3%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; – основна частина страхових виплат (30,6%) здійснена за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 2 025,7 млн грн, що на 325,8 млн грн (або на 19,2%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; 29,5% страхових виплат здійснено за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО) і становить 1 950,9 млн грн, що на 214,5 млн грн (або на 12,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року; за медичним страхуванням (безперервне страхування здоров'я) фізичним особам було виплачено 1 155,8 млн грн (або 17,5% від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам), що на 142,6 млн грн (або на 14,1%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року[21;22;23;24].

Динаміка страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за I квартал 2019–2020 рр. представлена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Структура чистих страхових премій за I квартал 2019 – 2020 рр.

Види страхування	I кв. 2019	I кв. 2019	Темпи приросту I кв. 2020/ I кв. 2019	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автостраховання (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	3 087,8	3 317,4	229,6	7,4
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 286,3	1 538,1	251,8	19,6
Страхування життя	1 021,4	1 253,2	231,8	22,7
Страхування майна	980,0	795,4	-184,6	-18,8
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	642,7	484,8	-157,9	-24,6
Страхування фінансових ризиків	639,8	474,0	-165,8	-25,9
Страхування від нещасних випадків	351,0	353,0	2,0	0,6
Страхування медичних витрат	361,0	319,1	-41,9	-11,6
Страхування відповідальності перед третіми особами	364,0	283,2	-80,8	-22,2
Страхування вантажів та багажу	323,7	253,4	-70,3	-21,7
Страхування здоров'я на випадок хвороби	132,1	181,7	49,6	37,5
Авіаційне страхування	136,9	117,0	-19,9	-14,5
Страхування кредитів	80,0	61,3	-18,7	-23,4
Інші види страхування	266,2	236,4	-29,8	-11,2
Всього	9 672,9	9 668,0	-4,9	-0,1

Спад чистих страхових премій у I кварталі 2020 року (-0,1%) відбувся за рахунок зменшення надходжень платежів зі страхування майна (-18,8%), страхування фінансових ризиків (-25,9%), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (-24,6%), страхування відповідальності перед третіми особами (-22,2%). Водночас, збільшилися чисті страхові премії з медичного страхування (+19,6%), страхування життя (+22,7%), автострахування (+7,4%).

Валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестрахованні ризиків від страхувальників та перестраховальників за I квартал 2020 року, становили 11 548,8 млн. грн., з них:

5399,2 млн. грн. (46,8%) – що надійшли від фізичних осіб;

6149,6 млн. грн. (53,2%) – що надійшли від юридичних осіб.

За I квартал 2019 року загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками, становила 13 331,1 млн. грн., з них:

4 817,4 млн. грн. (36,1%) – що надійшли від фізичних осіб;

8 513,7 млн. грн. (63,9%) – що надійшли від юридичних осіб.

За I квартал 2020 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя, становила 10 295,6 млн. грн. (або 89,1% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – 1 253,2 млн. грн. (або 10,9% від загальної суми страхових премій).

Чисті страхові премії за I квартал 2020 року становили 9 668,0 млн. грн., що становить 83,7% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за I квартал 2019 року становили 9 672,9 млн. грн., або 72,6% від валових страхових премій.

Обсяги валових страхових премій за I квартал 2020 року зменшились порівняно з I кварталом 2019 року на 13,4%, чисті страхові премії зменшились на 0,1%.

Розмір валових страхових виплат за I квартал 2020 року становив 3 749,9 млн. грн., у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – 3 603,9 млн. грн. (або 96,1%), зі страхування життя – 146,0 млн. грн. (або 3,9%).

Валові страхові виплати за I квартал 2020 року збільшилися на 13,2% (до 3 749,9 млн. грн.) порівняно з I кварталом 2019 року, чисті страхові виплати збільшилися на 12,6% і становили 3 659,0 млн. грн.

Динаміка чистих страхових виплат за I квартал 2019 – 2020 рр. представлена в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

**Динаміка чистих страхових виплат за основними видами
страхування за I квартал 2019 – 2020 рр.**

Види страхування	I кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	Темпи приросту I кв. 2020/ I кв. 2019	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	1 580,3	1 724,6	144,3	9,1
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	648,2	767,0	118,8	18,3
Страхування фінансових ризиків	402,3	372,8	-29,5	-7,3
Страхування життя	146,2	146,0	-0,2	-0,1
Страхування майна	155,4	142,2	-13,2	-8,5
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	41,5	136,7	95,2	229,4
Авіаційне страхування	27,4	134,1	106,7	389,4
Страхування медичних витрат	90,1	97,2	7,1	7,9
Страхування від нещасних випадків	72,4	39,4	-33,0	-45,6
Страхування кредитів	3,3	3,8	0,5	15,2
Інші види страхування	81,6	95,2	13,6	16,7
Всього	3 248,7	3 659,0	410,3	12,6

Чисті страхові виплати у I кварталі 2020 року збільшились за такими видами страхування: автострахування на 144,3 млн. грн., медичне страхування – 118,8 млн. грн., авіаційне страхування – 106,7 млн. грн., страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 95,2 млн. грн. При цьому зменшились чисті страхові виплати з таких видів: страхування від нещасних випадків на 33,0 млн. грн., страхування фінансових ризиків – 29,5 млн. грн., страхування майна – 13,2 млн. грн.

У структурі чистих страхових виплат станом на 31.03.2020 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 1 724,6 млн. грн. (або 47,1%) (станом на

31.03.2019 даний показник становив 1 580,3 млн. грн. (або 48,6%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 767,0 млн. грн. (або 21,0%) (станом на 31.03.2019 – 648,2 млн. грн. (або 20,0%)); страхування фінансових ризиків – 372,8 млн. грн. (або 10,2%)(станом на 31.03.2019 – 402,3 млн. грн. (або 12,4%)); страхування життя – 146,0 млн. грн. (або 4,0%) (станом на 31.03.2019 – 146,2 млн. грн. (або 4,5%)); страхування майна – 142,2 млн. грн. (або 3,9%) (станом на 31.03.2019 – 155,4 млн. грн. (або 4,8%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 136,7 млн. грн. (або 3,7%) (станом на 31.03.2019 – 41,5 млн. грн. (або 1,3%)).

Від страхувальників-фізичних осіб за I квартал 2020 року надійшло 5 399,2 млн. грн. валових страхових премій, що на 12,1% більше, ніж за аналогічний період 2019 року.

Структура валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб за I квартал 2020 року: 4209,2 млн. грн. – за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (на 9,5% більше, ніж за аналогічний період 2019 року); 1 190,0 млн. грн. – за видом страхування життя (на 22,1% більше, ніж за аналогічний період 2019 року).

Страхові виплати страхувальникам-фізичним особам за I квартал 2020 року становили 1 768,5 млн. грн. (47,2% від загальних валових виплат), що на 8,8% більше, ніж за відповідний період 2019 року.

За договорами перестрахування ризиків за I квартал 2020 року українські страховики (цеденти, перестрахувальники) сплатили часток страхових премій 2 765,1 млн. грн. (за I квартал 2019 р. – 4 443,4 млн. грн.) (рис. 15), з них: перестраховикам-нерезидентам – 884,2 млн. грн., що на 12,6% більше порівняно з аналогічним періодом 2019 року (за I квартал 2019 року – 785,3 млн. грн.); перестраховикам-резидентам – 1 880,9 млн. грн., що на 48,6% менше порівняно з аналогічним періодом 2019 року (за I квартал 2019 року – 3 658,1 млн. грн.)[21].

Кількість укладених договорів страхування з фізичними особами за підсумками I кварталу 2020 року зазнала, зокрема, таких змін:

- кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на транспорті зменшилася на 3 981,4 тис. одиниць (до 22 436,8 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 1 009,8 тис. одиниць (до 7 741,6 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зменшилась на 409,1 тис. одиниць (до 1 073,2 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування здоров'я на випадок хвороби зменшилась на 277,9 тис. одиниць (до 1 055,2 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування медичних витрат збільшилась на 27,3 тис. одиниць (до 1 097,0 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування майна зменшилась на 114,9 тис. одиниць (до 635,2 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ збільшилася на 8,5 тис. одиниць (до 357,4 тис. одиниць), у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року;
- кількість укладених договорів страхування життя збільшилася на 49,1 тис. одиниць (до 288,3 тис. одиниць), в порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2019 року[24;27;36].

Отже, проаналізувавши дані про стан сучасного страхового ринку та за останні роки, на вітчизняному страховому ринку більшість страхових послуг реалізується клієнтам безпосередньо страховими компаніями, тоді як на розвинутих ринках вони розповсюджуються через страхових посередників. Ситуація значно погіршилась в умовах макроекономічної нестабільності, про що свідчать як кількісні, так і якісні показники функціонування ринку страхових посередників. У результаті низький рівень розвитку страхового посередництва суттєво стримує збільшення обсягів страхового захисту. незважаючи на те, що ринок страхових посередників в Україні знаходиться на стадії становлення, необхідно забезпечити формування посередницько-страхових відносин, які відповідають міжнародним нормам і які викликають довіру в суспільстві. Створення умов, які сприятимуть посередницькій активності на страховому ринку, стане важливим чинником виходу страхового ринку з кризи.

2.2 Аналіз діяльності страхових агентів та брокерів в Україні

У сучасній Україні розвиток сфери страхування є недостатньо ефективним та розвинутим, і ця ситуація повністю не відповідає світовим стандартам. Україна на даний час, одна з останніх в рейтингу за показником інституту брокерів серед розвинутих європейських держав. Наведено динаміку розвитку страхового брокерства в Україні, у співвідношенні до кількості страхових компаній у табл.2.7.

Дані взяті з Державного реєстру страхових та перестрахових брокерів[22].

Таблиця 2.7.

Співвідношення кількості страхових брокерів та страхових компаній в Україні за 2015-2020 рр.

Рік	Кількість страхових компаній	Кількість страхових брокерів	Співвідношення
2015	361	60	1:6
2016	310	56	1:8
2017	294	58	1:9
2018	281	61	1:4
2019	233	61	1:3
2020	225	63	1:4

Важливим показником, який свідчить про розвиток інституту страхових брокерів, є співвідношення між кількістю страхових брокерів та кількістю страхових компаній. Як показує світовий досвід, кількість незалежних страхових посередників має бути на порядок вище кількості страховиків. Наприклад, у Великій Британії працює понад 9000 страхових консультантів та брокерів. У Польщі на 68 страхових компаній доводиться 1200 страхових брокерів, не рахуючи агентів.

Якщо взяти за правило формулу, за якою на одного страховика повинно припасти десять страхових брокерів, то притому кількість страхових компаній, що зареєстровані в Україні, має бути близько 5000 зареєстрованих страхових брокерів [34].

В Україні страхові брокери приносять незначну частку платежу, а переважна більшість операцій припадає на мережу власних представництв, корпоративні продажі, продаж через банки [7].

Отже, кількість брокерів, що працюють на страховому ринку України, за стандартами розвинених країн є досить низькою. До того ж частка премій, зібрана за участю страхових брокерів в Україні, склала лише 1,39 % від загальної

кількості зібраних страхових премій, що свідчить про незначний розвиток інституту страхових брокерів в Україні.

Як ми бачимо, не дивлячись на те, що страхові брокери працюють у всіх сегментах ринку страхування, найбільшу частку діяльності займає обов'язкове страхування – 58,6 %, а найменша частка припадає на страхування життя – 1 % та страхування відповідальності – 2,7 %.

Відповідні дані наведено у таблиці 2.8.

Динаміка змін у 2018 році йде на спад, але в цілому показники на достатньо високому рівні.

За договорами перестраховування ризиків за 2019 рік українські страховики (цеденти, перестраховувальники) сплатили часток страхових премій 16 713,4 млн грн (за 2018 рік – 17 940,7 млн грн), з яких:

- перестраховикам-нерезидентам – 3 298,2 млн грн, що на 10,0% більше порівняно з 2018 роком (за 2018 рік – 2 997,5 млн грн);
- перестраховикам-резидентам – 13 415,2 млн грн, що на 10,2% менше порівняно з відповідним показником 2018 року (за 2018 рік – 14 943,2 млн грн).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила 2 508,2 млн грн (за 2018 рік – 2 459,0 млн грн), в тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – 2 210,4 млн грн, що на 9,0% більше порівняно з 2018 роком (за 2018 рік – 2 028,2 млн грн);
- перестраховиками-резидентами – 297,8 млн грн, що на 30,9% менше порівняно з відповідним показником 2018 року (за 2018 рік – 430,8 млн грн).

Більш повні дані наведено у додатках Б – Г.

**Динаміка показників діяльності страхових брокерів 2017-2019рр.
Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні(тис.грн)**

Показники	2018	2017	2019
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ			
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	62 321,6	131 128,5	169 112,8
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страховальників	4 038,8	9 199,7	28045
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страховальників	2 609	4240	24745,4
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ			
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	362,7	3 497,4	9774
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	57,5	619,5	771
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	3	32	36
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ			
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	26,2	17 223,3	12 660,4
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	3161,4
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отриманих брокером від перестраховальників	1 085,5	1 627,2	2553

Продовження таблиці 2.8.

Кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	66	148	128
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ З І СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ			
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестрахування, укладеними брокером на користь перестраховальників	629 957,4	1 059 810,9	920 723,3
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестрахування, укладеними брокером на користь перестраховальників	196 724,2	131 855	146 316,5
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахуванні, отримана брокером від перестраховальників	14 159,5	25 992,4	34 618,3
Кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	152	318	258

З даних наведених вище можемо виявити, що показники посередницької діяльності у середньому з 2019 рік вищі, ніж за попередні роки, а саме страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страхувальниками зростає більш, ніж у два рази, також кількість договорів зі страховиками-нерезидентами значно збільшилась.

З даних за перший квартал 2020 року бачимо негативну тенденцію на зменшення показників, порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Проте страхові та перестрахові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами та резидентами за договорами страхування, укладеними із страхувальниками збільшилися. Збільшилася і сума винагород, отримана брокером за надання посередницьких послуг[21;22].

Дані наведено у таблиці 2.9. Повні дані у додатках Д – Е.

Таблиця 2.9.

Динаміка показників діяльності страхових брокерів за I квартал 2019-2020рр.
Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні(тис.грн)

Показники	2019	2020
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ		
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страхувальниками	49 307,4	43 060,6
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страхувальниками	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страхувальників	8 124,9	6 284,7
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страхувальників	11 230,7	1 649,5
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ		
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страхувальниками	737,6	1 035,1
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страхувальниками	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страхувальників	141,0	182,7
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страхувальників	5	17
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ		
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	3 299,0	-489,3
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	6,4	54,7
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отриманих брокером від перестраховальників	652,6	364,0

Продовження таблиці 2.9

Кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	36	31
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ 3 І СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ		
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестрахування, укладеними брокером на користь перестраховальників	200 278,6	258 289,5
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестрахування, укладеними брокером на користь перестраховальників	11 335,9	76 406,1
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахуванні, отримана брокером від перестраховальників	7 976,5	8 166,1
Кількість договорів перестрахування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	64	59

Отже, ринок страхування та посередницьких послуг на ньому активно розвивається. Кількість договорів страхування, укладених за посередництвом страхових брокерів, зростає. Це свідчить про те, що навіть у складних умовах діяльності страхових посередників, які пов'язані з недосконалістю законодавчої бази, неврегульованістю питання брокерської винагороди та недовірою клієнтів до страхування, посередницькі послуги затребувані. Тому існує необхідність поступової трансформації інституту брокерів у цивілізовану складову страхового ринку, яка забезпечить його подальший розвиток. Незалежні страхові посередники є рушійною силою подальшого вдосконалення системи страхових відносин, оскільки їх діяльність має значні переваги, реальне використання яких дозволить вийти на інший якісний рівень розвитку страхового захисту.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ В УКРАЇНІ

3.1 Зарубіжний досвід функціонування страхових посередників

У різних країнах світу співвідношення між кількістю агентів та брокерів, що діють на страховому ринку, помітно різні. На одних ринках переважають агенти, на інших – брокери. Наприклад, нідерландський страховий ринок називають «брокерським», у Франції 42% страхових продуктів зі страхування життя продається через банки. Брокери Великої Британії забезпечують 70% страхування, відмінного від страхування життя, та 44% страхування життя. У Німеччині 50% ризиків у промисловості страхується за посередництвом кептивних брокерів, а 65% страхування життя та автомобільного транспорту провадять страхові агенти. Має значення те, як історично розвивався страховий ринок у тій чи іншій країні, особливості законодавчої системи, національні традиції та деякі інші фактори[40].

У міжнародній практиці використовують узагальнене визначення діяльності страхових брокерів та страхових агентів.

Діяльність страхових брокерів визначена як професійна діяльність осіб, які, діючи з повною свободою вибору підприємства, зводять разом, з метою страхування або перестрахування, осіб, що мають потребу в страхуванні або перестрахуванні, тоді як страхові або перестрахові підприємства виконують підготовчу роботу для укладання договорів страхування або перестрахування і, де це доречно, надають допомогу в застосовуванні і виконанні таких договорів, зокрема в разі виникнення вимог страхового відшкодування.

Діяльність страхових агентів визначена як професійна діяльність осіб, що мають інструкцію з одного чи більшої кількості контрактів або уповноважені діяти від імені та за дорученням (або лише за дорученням) одного чи більше страхових підприємств з надання, пропонування і виконання підготовчої роботи для укладання або з укладання договорів страхування чи з надання допомоги в застосовуванні та виконанні таких договорів, зокрема при виникненні вимог страхового відшкодування.

Загалом вважається, що страхові компанії несуть повну фінансову відповідальність за дії (професійні) своїх агентів. При цьому постає ряд проблем, коли йдеться про агентів, які працюють на кілька компаній. Щодо страхових брокерів існують деякі види гарантій покриття їхньої професійної відповідальності. Найпоширенішим, а в багатьох країнах обов'язковим, є страхування професійної відповідальності страхових брокерів. Існує також вид гарантії у формі банківського депозиту. В Україні досі не існує механізму надання фінансових гарантій з боку страхових посередників.

З розвитком та поглибленням відносин на страховому ринку України роль страхових посередників зростатиме, що піде на користь як страхувальникам, так і страховикам. При цьому забезпечуватиметься постійне поліпшення якості страхових продуктів за рахунок налагодження тісніших взаємостосунків страхових посередників і страхувальників.

На сьогоднішній день, в країнах Європи попит на діяльність страхових та перестрахових брокерів є дуже високим. У більшості розвинених країн кількість страхових брокерів у багато разів перевищує кількість власне страхових компаній. Якщо порівняти, за даними показниками, Україну та країни Європи, то побачимо різницю[47].

Із проаналізованих даних можемо зробити висновок, що інститут страхових брокерів України розвинений набагато менше, ніж європейський. Також,

помітний дисбаланс між кількістю страхових компаній та страхових брокерів. Все це говорить про досить повільні темпи розвитку страхової сфери нашої держави.

Динаміка розвитку діяльності страхових брокерів має екстенсивні показники.

Таблиця 3.1.

Співвідношення кількості брокерів і страхових компаній в країнах ЄС та в Україні

Країна	Кількість страхових компаній	Кількість страхових брокерів	Кількість брокерів, що припадає на 1 страхову компанію
Великобританія	1229	104700	85
Німеччина	560	46500	83
Франція	395	22691	57
Італія	225	4762	23
Нідерланди	189	5212	27
Бельгія	146	8000	55
Україна	382	51	0,13

Найбільшим національним страховим ринком серед країн ЄС є ринок Великобританії, який характеризується розвинутою мережею страхових посередників, серед яких переважають брокери, ринкова частка яких в середньому складає 80%. Другий за величиною – національний страховий ринок Франції – характеризується стабільним співвідношенням частки страхових посередників (агентів і брокерів), проте особливістю є переважання на ньому банкострахування. У багатьох європейських країнах страхові агенти та брокери приносять більше 50% всіх страхових премій в страхуванні життя та ризиковому страхуванні.

Найбільша частка продажів страхових продуктів через агентів і брокерів спостерігалась у Німеччині, Великобританії, Бельгії та Польщі, що свідчить про розвинуту інфраструктуру національних страхових ринків [6]. При цьому у різних країнах ЄС кількість агентів і брокерів суттєво відрізняється, що певним чином пов'язано із відмінними правилами організації їх діяльності, зокрема мінімальне державне регулювання страхового посередництва здійснюється у Німеччині, Італії, Іспанії, а страховий ринок Франції потребує більшої регламентації професійної етики страхових посередників, у той же час у Великобританії діє

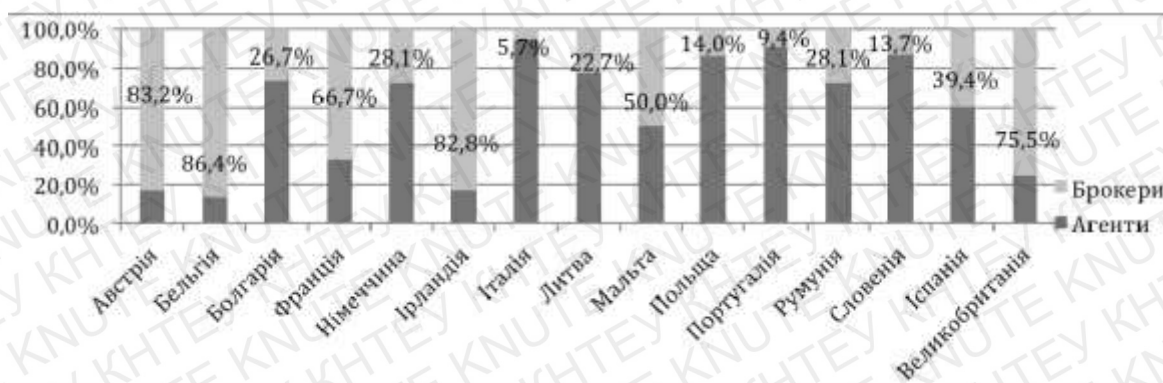
складна система регулювання діяльності страхових посередників, що пов'язано із розвиненим страховим ринком.

Пряме страхове посередництво в реалізації страхових продуктів є більш поширеним у ризиковому страхуванні, ніж у страхуванні життя, оскільки частка банкострахування та інших каналів збуту в "non-life" страхуванні в більшості європейських країнах є незначною[25;26;37].

Частка страхових посередників у сфері страхування життя є більшою, ніж у ризиковому страхуванні, зокрема в Австрії, Франції, Іспанії, Великобританії, Португалії, Словенії. Практично ідентичною є частка страхового посередництва у каналах продажів страхових продуктів як у "life", так і "non-life" страхуванні в таких країнах, як Бельгія, Німеччина, Ірландія, Італія, Литва, Португалія та Румунія. У ризиковому страхуванні посередництво є більш поширеним у Великобританії, Ірландії, Естонії, Польщі та Словаччині [8]. У страхуванні життя особливо значною є роль агентів в таких країнах як Італія, Португалія, Словенія, а також Польща, Німеччина, Литва.

Таблиця 3.2.

Структура агентсько-брокерського каналу в "life" страхуванні європейських країн.

Необхідно зазначити, що на розвиток страхового посередництва значною мірою впливає стан економіки, а кількість страхових посередників та їх склад залежить від специфіки державного регулювання діяльності страхових посередників, рівня доходів населення і традицій, які історично склалися на

страховому ринку цих країн. В Україні державне регулювання діяльності страхових посередників практично не здійснюється. Нормативно-правові акти регулюють в основному брокерський канал продажів.

Порівнюючи розвиток страхового посередництва в європейських розвинених країнах та в Україні, можна зробити наступні висновки. Страхове посередництво є важливою складовою європейського страхового ринку, що впливає на його розвиток. Законодавство у країнах ЄС чітко регламентує діяльність страхових посередників, при цьому на початку 2016 р. у ньому відбулись певні зміни. Внесок сектору страхового посередництва до ВВП країн Європейського союзу оцінюється на рівні 0,6%, а у Великобританії – 1,2%, тоді як в Україні таку оцінку здійснити практично нереально, оскільки страховий ринок в цілому приносить лише приблизно 1,2% ВВП країни, а частка премій отриманих за участю страхових посередників на страховому ринку складає приблизно 1,6% від валових страхових премій (за даними 2014 р.). Прямі страхові посередники (агенти і брокери), а також банкострахування (у страхуванні життя) у розвинених європейських країнах є одними із основних каналів продажів страхових продуктів. В Україні ж канал продажу через страхових брокерів та банкострахування є нерозвиненими. В Україні існує необхідність постійного моніторингу діяльності страхових посередників з метою підвищення ефективності їх діяльності і тим самим підвищення якості надання страхових послуг в цілому. Існують певні проблеми розвитку страхового посередництва на страховому ринку України, які необхідно вирішувати. В цьому напрямі необхідним є адаптація законодавства до міжнародних стандартів та потреб страхового ринку. Для національного страхового ринку основними складовими євроінтеграційних перетворень має стати підвищення культури споживачів страхових послуг, вдосконалення законодавчої бази з регулювання діяльності страхових посередників і захисту інтересів страхувальників, підвищення професіоналізму

страхових посередників, удосконалення документообігу при оформленні угод за участю прямих страхових посередників[29;31;49].

Інтеграційні процеси в Україні в сфері страхування можливі.

Можливостями для страховиків як небанківських фінансових посередників, які вони можуть одержати від участі в Європейській економічній інтеграції, є:

- підвищення рівня захисту прав споживачів страхових послуг шляхом запобігання неплатоспроможності (банкрутства) страховиків;
- удосконалення існуючих форм звітності, які забезпечать надходження даних, необхідних для ефективного здійснення пруденційного нагляду;
- підвищення рівня капіталізації вітчизняних страховиків за рахунок збільшення частки іноземних інвестицій;
- залучення додаткового капіталу для розвитку страхового ринку України;
- підвищення конкурентоспроможності та прозорості на страховому ринку України;
- прискорення подальшої інтеграції страхового ринку та інших сегментів вітчизняної економіки до законодавства ЄС.

Отже, на сьогоднішній день найбільш розвинуті ринки страхових послуг у США і Великобританії. Цьому сприяли такі фактори, як досконала законодавча база та віковий досвід, наявність міцних фінансово незалежних та конкурентоспроможних страхових компаній, їх високий професійний рівень. На мій погляд, організація діяльності страхових компаній, що існує в Україні, за ступенем впливу на розвиток ринку та за методами, що при цьому застосовуються, займає проміжне положення між німецькою та французькою. На кожний конкретний вид страхування страхова компанія повинна отримати ліцензію. Законодавчі та нормативні акти встановлюють чіткі вимоги до платоспроможності страховиків (розміру статутного капіталу, кількості, порядку формування, нормам відрахування та порядку розміщення страхових та вільних резервів тощо). Разом з тим держава гарантує захист інтересів страхових

компаній, а також забезпечує умови вільної конкуренції в здійсненні страхової діяльності. Також, не дозволяється (за винятком страхування життя та обов'язкових видів страхування) будь-яке централізоване регулювання розмірів страхових тарифів, страхових сум, страхових виплат та інших умов договорів страхування, якщо вони не суперечать законодавству України

3.2. Проблеми та перспективи розвитку посередництва на страхового ринку України

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків.

На сьогоднішній день українська економіка знаходиться в процесі трансформації. Даний процес вимагає приділення особливої уваги саме фінансовому ринку країни.

Наявність потреби у страхових послугах, страховому захисті, та можливість реалізації цих потреб характеризують міру економічного розвитку держави. У сучасних умовах, розвиток страхового ринку та його вихід із кризи тісно пов'язаний з інститутом страхових посередників, а саме страхових брокерів, які є невід'ємним елементом посередництва між страховиком та страхувальником. Страхові брокери, з одного боку, допомагають клієнтам обрати найвигіднішу та найоптимальнішу пропозицію страхового захисту, а з іншого – допомагають страховикам якомога краще реалізувати їх бізнес. Враховуючи повільні темпи розвитку вітчизняної страхової сфери, та нестабільність економіки в цілому, питання діяльності страхових брокерів, як важелів покращення даних економічних показників, постають дуже гостро та потребують нагального вирішення.

Поява інституту страхових брокерів на Україні – наслідок вступу нашої країни на шлях ринкових відносин, інтеграції в європейське співтовариство. Реєстрацію страхових та перестрахових брокерів в Україні здійснює Національна комісія фінансових послуг.

Перед страховими компаніями, основними завданнями страхового брокера є надання послуг якомога більшій кількості суб'єктів, розроблення системи заохочення клієнтів, а також виконання своїх обов'язків на вищому рівні.

Насамперед, зменшення страхових брокерів на страховому ринку пов'язане з виникненням проблем із визначенням розміру нагороди та її отриманням. Комісійна винагорода брокерів за посередницьку діяльність в Україні складає, в середньому, 10 % страхових премій. Також, важливо зазначити що в нашій країні існує диспропорція в розміщенні страхових брокерів. Наприклад, в Київській області розташовано більше 60 % від загальної кількості страхових брокерів, на Західній та Центральній Україні їх частка дуже незначна, а також, існують такі регіони, де інститути страхових брокерів відсутні зовсім[50;52].

Роблячи висновок, зазначимо, що в Україні існує чітко розроблена законодавча база, яка обумовлює всі аспекти діяльності страхових брокерів. Українське законодавство в цій сфері можна порівняти з європейським. Але, фактичні показники діяльності вітчизняного інституту страхових брокерів набагато відстають від європейських. Інститут страхового брокерства в Україні знаходиться на початку свого розвитку. Нестабільність економіки, стійкі кризові явища, недовіра громадян до страхових посередників та страхових компаній, недостатній рівень професійності страхових брокерів, екстенсивні показники діяльності страхового ринку – все це є причинами не досить добрих показників діяльності українських страхових брокерів. Але, світовий досвід вказує на те, що кризові явища, так би мовити, очищують страховий ринок, і формують його для якісного та інтенсивного розвитку в майбутньому.

Для стабілізації страхового ринку з визначальною роллю на ньому страхових посередників важливим є удосконалити низку факторів, які впливають на роль страхових посередників. Зокрема, політика держави на основі достатньої кількості нормативних документів для роз'яснення дій брокера при суперечностях. Крім того, необхідно посилити довіру страхувальників до брокерів, що збільшить попит на їхні послуги. Відтак, необхідно прийняти положення для регулювання стосунків страхових брокерів і страхових компаній. Вагомим питанням є підвищення страхової культури населення. Для посилення фінансової надійності інституту страхування, забезпечення рівних умов для всіх його учасників необхідно удосконалити державне регулювання і розширити сферу застосування страхових послуг, зокрема за рахунок розвитку страхового посередництва. Сприятиме забезпеченню стабілізації страхового ринку за участі страхових посередників і активне використання інвестиційного потенціалу учасників страхового ринку, визначення механізму контролю та особливостей його проведення, розвиток недержавного пенсійного і медичного страхування, інфраструктури страхового ринку. Необхідно формувати наукові школи, які б вивчали постійно страховий ринок і моніторили діяльність страхових посередників. Актуальним є удосконалення чинного і розробка нового нормативноправового і методологічного забезпечення страхової діяльності. Для забезпечення сталого страхового ринку необхідно прийняти нормативно-правові акти з питань пенсійного страхування та страхування життя. Також удосконалити обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів через прийняття спеціального закону[42].

Актуальним питанням є внесення змін до Цивільного і Господарського кодексів України, Законів України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про страхування», щодо удосконалення договірних відносин у сфері страхування. Особливе значення має захист прав страхувальників, зокрема формування альтернативного механізму розв'язання

спорів на ринку страхових послуг (страховий омбудсмен). Вирішення визначених завдань здатне посилити роль страхових посередників у забезпеченні сталого страхового ринку. Крім того, все це сприятиме тому, що зросте надійність системи страхування. Також відбуватиметься подальше зростання кількості договорів страхування, збільшаться розміри страхових виплат, а у результаті цього зросте обсяг фінансових ресурсів у системі страхування, більше громадян і юридичних осіб отримає якісний страховий захист.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Посередницька діяльність страхових та перестрахових брокерів у страхуванні та перестраховуванні здійснюється як виключний вид діяльності і може включати консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу, пов'язану з підготовкою укладанням та виконанням (супроводом) договорів страхування (перестраховування), утому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань за угодою відповідно із страхувальником або перестраховальником, інші посередницькі послуги у страхуванні та перестраховуванні за переліком, встановленим Уповноваженим органом.

Перестрахові брокери – юридичні особи, які здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у перестраховуванні від свого імені на підставі брокерської угоди зі страховиком, який має потребу у перестраховуванні як перестраховальник. Дозволяється здійснення діяльності страхового та перестрахового брокера однією юридичною особою за умови виконання нею вимог щодо здійснення діяльності страхового та перестрахового брокера. Порядок реєстрації страхових та перестрахових брокерів визначається Уповноваженим органом. Страхові агенти – громадяни або юридичні особи, які діють від імені та за дорученням страховика і виконують частину його страхової діяльності, а саме укладають договори страхування, одержують страхові платежі, виконують роботи, пов'язані зі здійсненням страхових виплат та страхових відшкодувань. Страхові агенти є представниками страховика і діють в його інтересах за винагороду на підставі договору доручення із страховиком.

Страхові або перестрахові брокери-нерезиденти можуть надавати послуги лише через постійні представництва в Україні, які повинні бути зареєстровані як платники податку відповідно до законодавства України та включені до державного реєстру страхових або перестрахових брокерів.

В Україні більшість полісів страхування пропонується споживачам безпосередньо страховими компаніями, тоді як на розвинутих ринках страхові поліси розповсюджуються, головним чином, через страхових посередників. Низький рівень посередництва перешкоджає поширенню приватного страхування серед населення. Для покращення цієї ситуації ми пропонуємо здійснити кілька кроків в сфері регулювання та нагляду.

Для сприяння безпеки страхового посередництва цю діяльність необхідно належним чином регулювати. На разі в Україні лише інститут страхового брокера є об'єктом сертифікації, ліцензування та реєстрації з боку державного органу регулювання. Потрібно запровадити однакові умови діяльності для страхових агентів та брокерів, як це має місце у багатьох країнах. Обидва типи посередників необхідно регулювати та контролювати за однаковими правилами без застосування будь-яких преференційних чи дискримінаційних заходів проти будь-кого з них. Така політика надасть свободу та стимули ринку розвиватися таким чином, що саме ринкові механізми визначатимуть, хто зі страхових посередників займе домінуючу позицію на ринку

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Директива № 2002/92/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС про страхове посередництво ЄС; Міжнародний документ від 09.12.2002 № 2002/92/ЄС
2. Директива (ЄС) 2016/97 Європейського парламенту та Ради від 20 січня 2016 року про реалізацію страхових продуктів (в новій редакції). L 26/20. EN. *Офіційний журнал Європейського Союзу*.
3. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 р. №436-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2003. №18, №19-20, № 21-22. Ст.144.
4. Про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1996 № 1523. Дата оновлення:06.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1523-96-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків: Розпорядження Держфінпослуг від 03.02.2004 № 39. Дата оновлення: 17.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0517-04#Text>
6. Про затвердження Порядку та вимог щодо здійснення перестраховання у страховика (перестраховика) нерезидента: Постанова Кабінету Міністрів України. Порядок від 04.02.2004 № 124. Дата оновлення: 31.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2004-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Порядку погодження договорів перестраховання з перестраховиками – нерезидентами: Наказ Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України 21 січня 2005 р. № 19.
8. Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: від 28.05.2004 р. №736. *Офіційний вісник України*. Дата оновлення: 07.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-04#Text>

9. Про затвердження Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг України. Розпорядження, від 25.12.2003 № 183. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0122-04#Text>
10. Про затвердження Положення про делегування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, окремих повноважень об'єднання страховиків: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: від 21.08.2008 р. Дата оновлення: 19.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1063-08#Text>
11. Про затвердження Кваліфікаційних вимог до страхових агентів, необхідних для здійснення посередницької діяльності з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: від 23.07.2013 р. №2401. *Офіційний вісник України*. 2013. № 71. Ст.67. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1398-13#Text>
12. Про затвердження Вимог до порядку укладання договорів із страховиками-нерезидентами: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: від 01.11.2007 р. №8197. *Офіційний вісник України*. 2007. № 89.- Ст.102. Дата оновлення: 18.01.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1294-07#Text>
13. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України: від 15.05.2003 р. №755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
14. Про страхування: Закон України: від 07.03.1996 р. №85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №18. Ст. 78. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

15. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV 24.10.1996. Дата оновлення: 02.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
16. Податковий кодекс України: закон станом на 05.06.2019 Верховна Рада України. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
17. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. №435-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2003. №40-44. Ст.356.
18. Рейтинг страхових компаній світу «Forbes Global 2000» URL: <https://forbesglobal.com/rating>
19. Річний звіт емітента ПрАТ «СК «УНІКА» URL: https://uniqa.ua/ua/about_us/initial_data/
20. Огляд страхового ринку: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. URL: <http://nfp.gov.ua/content/strahoviyirinok.html>
21. Огляд страхового ринку: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Інформація про посередницькі послуги у страхуванні та/або перестраховуванні. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-poserednytski-posluhy-u-strakhuvanni-taabo-perestrakhuvanni.html>
22. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. 2017. URL: <https://nfp.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://rada.gov.ua/>
24. Офіційний сайт ПрАТ СК «Уніка» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://uniqa.ua/>
25. Офіційний сайт Smida URL: <https://smida.gov.ua/>
26. Журнал Форнишурер: Рейтинг страхових компаній України. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>

27. Арич М.І. Л.В. Шірінян Дослідження конкурентоспроможності страхового ринку України: географічний аналіз: Наукові праці НУХТ. Київ. 2017. Том 23, №5, 45 с.
28. Базилевич В.Д. Страхова справа. Підручник. С83 – К.: Знання, 2008. 1019 с.
29. Баскаков В.М., Шупляков А.Ю. Страхова статистика: стан і перспективи, Надійність та контроль якості: видання Страхова справа. №1 м. Запоріжжя. 2013. 298с.
30. Бірюков, Ю. Страхове посередництво : теорія і практика : навч. посіб. 2011. 261 с.
31. Бондар І. Сучасний страховий ринок України. Вісник академії економічних наук України. Дніпропетровськ. 2016. №2. 115 с.
32. Вовчак О.Д., О.І.Завійська Страхові послуги: навч. посіб. Л.: "Компакт - ЛВ", 2015. 656 с.
33. Волошина А.П. Перспективи розвитку українського ринку перестраховання. К.: Знання, 2017. 44с.
34. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України : теорія, методологія, практика: М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». К. : КНЕУ 2017. 283 с.
35. Гарматій Т. Проблеми розвитку ринку страхових послуг в Україні. Фінанси України . 2011р. № 10 50с.
36. Гришин Г. Страхові брокери Страховий ринок України. Вінниця. 2012. № 3.102 с.
37. Залетов О.М. Страхове посередництво: теорія і практика : навч. посібник за ред. О.М. Залетова. К. : Міжнародна агенція «BeeZone», 2014. 416 с.
38. Кармазіна С. С. Розвиток страхового посередництва в Україні: Фінансові послуги. Випуск № 3-4. 2016. 112 с.

39. Клапків Ю. Конфлікт інтересів у діяльності страхових посередників: Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». 2017. 176 с.
40. Пікус Р., О. Терещенко. Міжнародний досвід діяльності страхових посередників. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2009 р. № 107. С. 20 – 23
41. Пірогова В. Посередницька діяльність на ринку страхових послуг: навч. посіб. Ефективна економіка № 3. Суми. 2015. 32с.
42. Приказюк. Н. В. Діяльність страхових брокерів в Україні та її врегулювання: електр. наук. фах. Вид. «Ефективна економіка» 2013. № 2. 212с.
43. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у страхових компаній: Підручник. 2-е вид., переробл. і допов. К.: КНЕУ, 2014. 468 с.
44. Расшивалов Д. Посередницькі послуги у страхуванні: Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Серія : Економіка. 2018р. № 106. С. 35–37.
45. Ричков В.М. Правове регулювання страхування в Україні: Навч.- метод. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2013. 76 с.
46. Ротова Т.А., Страхування : Навч. посіб. К.: КНТЕУ 2006. 400 с.
47. Румянцев А. П. Світовий ринок послуг: навч. посіб.,К.: Центр навчальної літератури, 2016р. 456 с.
48. Русул, Л. В. Федішин, Н. А. Лаврук Страхування: від теорії до практики : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома 2018р.
49. Самойловський А. Л. Пропозиції щодо вдосконалення страхового ринку України. Фінанси України. Вид.№ 5. 2018р.
50. Свириденко А.А. Стан та перспективи розвитку страхового ринку в Україні : Підручник. 2013. 76-85 с..
51. Фурман В. Шляхи активізації розвитку брокерської діяльності в Україні. Економіст. 2015. № 1. С. 28-59.

ДОДАТКИ

Додаток А

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків
фінансових послуг (Нацкомфінпослуг)

Державний реєстр страхових та перестрахових брокерів станом на 27 квітня
2020р.

Інформація включає: Назва юридичної особи або прізвище, ім'я по батькові громадянина
–підприємця, юридична адреса брокера, код ЄДРПОУ, прізвище ім'я та по батькові керівника,
реєстраційний номер за ДР (або номер свідоцтва), телефони.

1. Дарков Василь Миколайович 02141, м. Київ, вул. Волгоградська, 9, кв. 58
1997813434 № 2 від 14.03.2000 246-36-68
2. Приватне підприємство “Агентство сприяння бізнесу “Олівко-Консалтинг” 03126,
м. Київ, вул. Михайла Донця, 21-А, кв. 59 25284990 Олешко Володимир Петрович
№ 3 від 14.03.2000 497-01-41
3. Приватне підприємство “Страховий брокер “Ангеліус” 61052, м. Харків, вул.
Котлова, 36 кв. 12 30496176 Васильєв Валерій Євгенович № 5 від 14.03.2000 т/ф.
057/ 714-99-45
4. Товариство з обмеженою відповідальністю “Страховий брокер “РОЛЛ” 03115, м.
Київ, пр-т Перемоги, 89-А 30674030 Бирик Вадим Володимирович № 10 від 14.03.2000
т/ф. 456-32-44; 229-45-43
5. Представництво “Оукшотт Іншуеренс Консалтантс Лімітед” 01010, м. Київ, провулок
Іпсилантієвський, будинок 3, літера А 21716257 Бабко Тетяна Віталіївна № 100
від 09.12.2003 т. (044) 374-04-12
6. Товариство з обмеженою відповідальністю “Центр страхових консультацій”
Україна, 02660, м. Київ, вул. Червоноткацька, буд. 84 31668955 Феленко Ігор
Володимирович № 89 від 05.08.2003 т. 229-39-29; ф. 546-76-78
7. Товариство з обмеженою відповідальністю “Перестраховий брокераж” 03040, м.
Київ, вул. Ломоносова, 8-Б 31901110 Міщенко Геннадій Іванович № 77 від 01.10.2002
т. 258-03-18
8. Представництво “Марш Юроп С.А.” 04050, м. Київ, вул. Пимоненка, 13, корпус 5,
вхід В, 2-й поверх 26254436 Фоменко Василь Олексійович № 87 від 02.07.2003 т. 490-
63-63; ф. 490-63-62; т. 490-63-77
9. «ПРЕДСТАВНИЦТВО «СІА «ЮЛСІРЕ» 01014, місто Київ, вулиця Звіринецька,
будинок 63 26113813 Фріш Марина Борисівна № 82 від 14.02.2003 т. 481-28-71; т. 236-
90-48
10. Товариство з обмеженою відповідальністю “Альянс Іншуеренс” 35306, Рівненська
обл., Рівненський р-н, с. Колоденка, вул. Червоногірська, 35/532451341 Лищенко
Костянтин Павлович № 84 від 25.04.2003 0362/ 62-93-85

11. Дочірнє підприємство “СІНКо Груп (Україна)” 04070, м. Київ, Андріївський узвіз, 2В, кв. 1 32383335 Петерфалві Андраш Андорович № 85 від 25.04.2003 т. 568-57-46
12. Товариство з обмеженою відповідальністю “ВАРДЕЙН ІНШУРЕНС” 01001, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 4, кв. 53 32554449 Журавльов Ігор Володимирович № 96 від 23.10.2003 т. 331-95-61
13. Товариство з обмеженою відповідальністю Страховий Брокер “Консорис” 03680, м. Київ, вул. Предславинська, 28 32661149 Фущич Богдан Вільгельмович № 104 від 01.10.2004 т. 528-14-15; т. 528-60-60
14. Товариство з обмеженою відповідальністю “Ментор Україна” Україна, 79018, м. Львів, вул. Горської, 5а 33252049 Гутнікевич Володимир Юліанович № 109 від 07.12.2004 03236/ 3-37-15
15. Товариство з обмеженою відповідальністю “Страховий брокер “Профіт” 03113, м. Київ, вул. Дружківська, 10 33155320 Мінасян Олена Іванівна № 112 від 17.03.2005 456-45-30; 501-37-02
16. Товариство з обмеженою відповідальністю “Альянс” 70600, Запорізька обл., м. Пологи, вул. Горького, 24 23790364 Бойко Валерій Миколайович № 116 від 05.04.2005 т. 2-20-04; ф. 2-30-99
17. Товариство з обмеженою відповідальністю “СТРАХОВИЙ БРОКЕР “ГРАНД ІНШУР” 65045, м. Одеса, вул. Базарна, 63 33507960 Степаненко Андрій Миколайович № 126 від 16.05.2006 048/ 728-00-38
18. Представництво “ВІЛЛІС ПОЛСКА С.А.” 04070, м. Київ, вул. Іллінська, 8, під’їзд 2, поверх 3 26600967 Андрійко В’ячеслав Валентинович № 129 від 14.09.2006 т. 230-69-84; ф. 461-99-52
19. Товариство з обмеженою відповідальністю “Страховий брокер “СТС” 03127, м. Київ, вул. Васильківська, 51, кв. 34 34714621 Карпенко Оксана Василівна № 132 від 28.12.2006 т. 258-52-76; ф. 238-90-17
20. ПРЕДСТАВНИЦТВО «ВАГНЕР ІНШУРЕНС БРОКЕР АС» 04050, місто Київ, провулок Косогірний, будинок 4 26079795 Шульга Олександр Іванович № 134 від 30.01.2007 т/ф. 459-57-88
21. Товариство з обмеженою відповідальністю “БРИТ МАРК ЛТД” 01004, м. Київ, вул. Горького, буд. 13, кв. 3 34475537 Саусь Олександр Вікторович № 136 від 06.03.2007 т. 425-03-77; ф. 278-24-28
22. ПРЕДСТАВНИЦТВО “АОН ФІНЛЕНД Оі” 03680, м. Київ, вул. М. Амосова, 12 26602943 Мірошніченко Сергій Володимирович № 138 від 14.08.2007 т. 490-59-12; ф. 490-59-31
23. Товариство з обмеженою відповідальністю “ТВТ-Страховий брокер” 04050, м. Київ, вул. Дегтярівська, буд. 25-А, корп. Г, оф. 311 35255130 Татарінов Дмитро Дмитрович № 139 від 11.10.2007 т. 590-51-59
24. Брокерське товариство з обмеженою відповідальністю “8Н8” 03040, м. Київ, вул. Ломоносова, 8-Б 32245271 Кривенко Надія Петрівна № 141 від 29.11.2007 т. 258-01-14

25. ПРЕДСТАВНИЦТВО “ЮНАЙТЕД ІНШУЕРЕНС БРОУКЕРЗ ЛІМІТЕД” 01103,
м. Київ, Залізничне шосе, 47 26603960 Суслов Геннадій Євгенович № 142 від
18.12.2007 т. 572-72-81; ф. 590-26-84
26. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ “Універсальний страховий
поліс” 08162, Київська область, Києво-Святошинський район, смт Чабани, вул. Кірова, буд. 12
30466749 Міщенко Геннадій Іванович № 148 27.08.2009 044/223-41-01
27. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ „СБ Малакут” 01042,
м. Київ, вулиця Філатова, будинок 10-А, офіс 2/4 36546871 Кукса Андрій Васильович
№ 149 22.10.2009 044/331-73-17; 238-05-13
28. ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО „Асекурація Брокерс” 10014, Житомирська обл.,
м. Житомир, вул. Кафедральна, б. 5 А, оф. 517 36337863 Пеньківський Віктор Леонідович
№ 151 від 22.10.2009 0412/44-79-42
29. Товариство з обмеженою відповідальністю „Страховий брокер „Універсальні
страхові брокери і консультанти” 01103, м. Київ, бульв. Дружби Народів, 18/7 37045031
Плахотнюк Роман Вікторович № 154 від 13.05.2010 (044) 572-72-81
30. Товариство з обмеженою відповідальністю „Страховий брокер „Передові технології
страхування” 01103, м. Київ, Залізничне шосе, 47 37266301 Говорецький Олександр
Іванович № 157 від 18.11.2010 (044) 272-22-20
31. Товариство з обмеженою відповідальністю "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "МЕРКУРІЙ"
02105, м. Київ, просп. Миру, 15-А 37442572 Тавтелева Марина Михайлівна № 158
від 20.01.2011 (091) 3330491
32. Товариство з обмеженою відповідальністю «РИСК ЕНД ЛАЙФ КОНСАЛТИНГ»
02660, м. Київ, вулиця Попудренко, будинок 52 36563897 Кирилів Ярослав Ігорович
№ 159 від 27.03.2013 (044) 586-48-52
33. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІН2МАТРІКС
СТРАХОВИЙ БРОКЕР» 01004, місто Київ, Печерський район, вулиця Кропивницького,
будинок 18, офіс 34 38938880 Нагієва Христина Вікторівна № 163 від 14.01.2014
(044) 2875444
34. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР
«ЕФ СІ АЙ» 01054, місто Київ, вулиця Олеся Гончара, будинок 52-А 38465763
Кондрат Євгенія Володимирівна № 165 від 27.05.2014 (044) 4861802
35. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «НЕЗАЛЕЖНИЙ
СТРАХОВИЙ БРОКЕР «ЛЕВ» 79070, м. Львів, проспект Червоної Калини, будинок 53,
квартира 37 39220887 Демкович Назар Ярославович № 166 від 19.02.2015 (032)
2615361
36. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР
«СІМПЛ ІНШУРАНС» 07400, Київська обл., місто Бровари, бульвар Незалежності, будинок
14/1, квартира 172 39502690 Дубовой Максим Сергійович № 167 від 26.03.2015
(044) 4992264
37. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР
«ПРОІНШУРЕНС» 01015, м. Київ, вулиця Цитадельна, будинок 5/9, квартира 59 39704183
Марченко Олена Миколаївна № 168 від 04.06.2015 (044) 2543919

38. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР «СТРАХОВИЙ АДВОКАТ» 01135, м. Київ, вулиця Павлівська, будинок 29 39892418
Гарцуєва Інна Євгенівна № 169 від 08.10.2015 (044) 5911162
39. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВІ БРОКЕРИ «ДОРАДА ПАРТНЕРС» 02147, м. Київ, вулиця Русанівська набережна, будинок 10, кв. 105
36972212 Шеріна Інга Валеріївна № 170 від 29.10.2015 (044) 5380660
40. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРЛЛОЙД» 01135, місто Київ, вулиця Григорія Андрющенка, будинок 6-Г, квартира 180 40056174
Басараб Олександра Іванівна № 171 від 14.01.2016 (044) 3741156
41. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СТРАХОВОГО БРОКЕРА «ІНСАРТ» 03179, місто Київ, проспект Перемоги, будинок 131, квартира 143 13569374
Д'яченко Ольга Вікторівна № 172 від 26.01.2016 (044) 2230013
42. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР СІМАРКЕТ» 61052, м. Харків, вулиця Чоботарська, будинок 80 А, офіс 15 40432779
Стадник Ірина Валеріївна № 174 від 07.07.2016 (095) 9053578
43. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АРТ-СТРАХУВАННЯ» 02081, місто Київ, вулиця Здолбунівська, будинок 7Д 40273649 Леонов Антон
Євгенійович № 175 від 26.07.2016 (066) 7722162
44. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР «ЮТІАР» 01001, м. Київ, вулиця Трьохсвятительська, будинок 3 40798699 Солодучіна
Оксана Володимирівна № 177 від 20.12.2016 (044) 2781323
45. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АСТОН УКРАЇНА» 01033, місто Київ, вулиця Жилинська, будинок 55, нежиле приміщення В літера А
40515100 Завірюха Людмила Іванівна № 178 від 02.03.2017 (044) 3383200
46. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІНСФЕРО» 04112, місто Київ, вулиця Сікорського, будинок 4-Л, офіс 1 41069006 Наурзаліна Катерина
Олександрівна № 179 від 18.07.2017 (050) 9067597
47. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "ІНДІГО" 02152, м.Київ, ПРОСПЕКТ ПАВЛА ТИЧИНИ, будинок 1 41232781
ДЕМЧЕНКО-МОРОЗОВА ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА № 181 від 12.12.2017 (068)
7431885
48. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "СІНЕРДЖИ" 01004, м.Київ, ВУЛИЦЯ ВЕЛИКА ВАСИЛЬКІВСЬКА, будинок 13/1, кімната 417 41518825 КІНАЛЬ ВОЛОДИМИР ІГОРОВИЧ № 182 від 21.12.2017
(097) 0542146
49. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВИЙ БРОКЕР ІНТАЛАН» 61057, Харківська область, місто Харків, вулиця Пушкінська, будинок 3
41737160 ОНІСІФОРОВ ОЛЕКСІЙ МИКОЛАЙОВИЧ № 183 від 25.01.2018
(067) 5737887
50. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЮНІВЕРСАЛ ІНШУРЕНС БРОКЕРС" 61107, Харківська обл., місто Харків, ВУЛИЦЯ КЛОЧКІВСЬКА, будинок 111А, офіс 9-07 41624817 ШТЕФАН АННА СТАНІСЛАВІВНА № 184 від
01.02.2018 (050) 3719287

51. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "ГАРАНТІЯ МАЙБУТНЬОГО" 03035, м.Київ, ВУЛИЦЯ КУДРЯШОВА, будинок 20 А, офіс 29 41706958 БУРИК СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ № 185 від 24.04.2018 (097) 2706222
52. ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЄВРОП ІНШУРАНС БРОКЕРС»01004, м. Київ, вул. Терещенківська, Будинок 21, офіс 5 42020066 ЛЯХОВСЬКИЙ ОЛЕКСІЙ МИКОЛАЙОВИЧ № 186 від 14.06.2018 (044)2346229
53. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "АТРИУС" 01033, м.Київ, ВУЛИЦЯ ШОТА РУСТАВЕЛІ, будинок 31-Б 42134168 МУСІЄНКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА № 187 від 04.09.2018 098-6870615
54. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "ЕРІДА" 01004, м. Київ, вул. Велика Васильківська, будинок 48 42134180 МУСІЄНКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА № 188 від 18.10.2018 098-6870616
55. ПРЕДСТАВНИЦТВО "ЛОНДОН МАРІН ІНШУРАНС СЕРВІСІЗ ЛІМІТЕД" 03150, м. Київ, ВУЛИЦЯ ПРЕДСЛАВИНСЬКА, будинок 28 ФУЩИЧ БОГДАН ВІЛЬГЕЛЬМОВИЧ № 189 від 25.04.2019 044 389 77 46
56. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ БРОКЕР "МАЛЬОВАНА" 58000, Чернівецька обл., місто Чернівці, ВУЛИЦЯ КОЛОМІЙСЬКА, будинок 9 - 3 43118163 МАЛЬОВАНА МАР'ЯНА ВАСИЛІВНА № 190 від 10.09.2019 3,80973E+11
57. «ПРЕДСТАВНИЦТВО ВІЛЛІС, СРО» 04070, м. Київ, вул. Іллінська, 8, під'їзд 2, поверх 3 26627127 АНДРІЙКО ВЯЧЕСЛАВ ВАЛЕНТИНОВИЧ № 191 від 10.09.2019
58. «ПРЕДСТАВНИЦТВО СІА «МАІ ІНШУРАНС БРОКЕРС» 01014, місто Київ, вулиця Звіринецька, будинок 63 26633257 КОШОВА АНАСТАСІЯ АНАТОЛІЇВНА № 192 від 26.09.2019
59. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛІБЕРТІ БРОКЕРІДЖ" 03038, м.Київ, ВУЛИЦЯ МИКОЛА ГРІНЧЕНКА, будинок 4 43175495 ДУНАЄВСЬКИЙ РОМАН АНДРІЙОВИЧ № 193 від 05.11.2019
60. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРАХОВИЙ КОНСУЛЬТАНТ-АХІОМА" 03127, м.Київ, ПРОСПЕКТ ГОЛОСІЇВСЬКИЙ , будинок 93, кімната 434 43146925 САРАНДІ ВЯЧЕСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ № 194 від 21.11.2019 044 3550324

Додаток Б

Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні та/або перестрахованні станом на 31.12.2017 (у тис. грн. з одним десятковим знаком)

Показники	Добровільне страхування				Обов'язкове страхування	Усього
	життя	особисте	майнове	відповідальності		
1	3	4	5	6	7	8
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	1 330,1	115 020,5	6 907,1	5 621,2	2 249,6	131 128,5
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страховальників	129,0	5 408,3	2 086,7	1 051,0	524,7	9 199,7
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страховальників	33	767	166	144	3 130	4 240,0
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	2 745,7	751,7	0,0	3 497,4
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0,0	0,0	490,8	128,7	0,0	619,5
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0	0	32	0	0	32
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	16 671,6	525,5	26,2	17 223,3
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахованні, отриманих брокером від перестраховальників	0,0	0,0	621,1	12,4	993,7	1 627,2
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	0	2	116	10	20	148
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	372,3	630 218,7	139 776,4	289 443,5	1 059 810,9
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	131 708,9	6,6	139,5	131 855,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахованні, отримана брокером від перестраховальників	0,0	12,4	18 227,9	2 446,8	5 305,3	25 992,4
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	0	2	196	58	62	318

Додаток В

Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні та/або перестраховуванні станом на 31.12.2018 (у тис. грн. з одним десятковим знаком)

Показники	Добровільне страхування				Обов'язкове страхування	Усього
	життє	особисте	майнове	відповідальності		
1	3	4	5	6	7	8
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	2 242,4	84 383,5	17 137,5	3 072,8	3 001,3	109 837,5
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страховальників	180,7	23 504,0	2 329,0	756,0	743,3	27 513,0
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страховальників	9	2 302	169	184	4 325	6 988,7
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	15,0	1 509,1	1 132,2	8,0	2 664,3
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0,0	0,0	366,0	214,3	0,0	580,3
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0	0	37	8	0	45
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,9	28 638,6	979,7	55,9	29 675,1
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	63,9	0,0	0,0	63,9
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отриманих брокером від перестраховальників	0,0	0,1	1 480,5	124,8	787,2	2 392,6
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	0	0	108	13	22	143
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	648,6	606 047,6	195 084,4	309 491,0	1 111 271,6
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	48,0	345 364,8	510,1	289,6	346 212,5
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отримана брокером від перестраховальників	0,0	118,9	21 109,9	3 641,7	4 579,2	29 449,7
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	0	4	153	67	50	274

Додаток Г

Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні та/або перестраховуванні станом на 31.12.2019 (у тис. грн. з одним десятковим знаком)

Показник и	Добровільне страхування				Обов'язкове страхування	Усього
	життя	особисте	майнове	відповідальності		
1	3	4	5	6	7	8
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТА МИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	3 225,5	116 458,1	31 921,7	3 997,7	13 509,8	169 112,8
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страховальників	295,5	21 451,4	3 522,0	745,4	2 030,7	28 045,0
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страховальників	33	1 996	231	279	22 207	24 745,4
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	10,0	8 584,7	1 069,3	110,0	9 774,0
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0,0	0,0	564,1	206,9	0,0	771,0
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0	0	34	2	0	36
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	12 406,2	242,9	11,3	12 660,4
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	3 161,4	0,0	0,0	3 161,4
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отриманих брокером від перестраховальників	0,0	0,0	1 578,7	126,2	848,1	2 553,0
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	0	0	105	9	14	128
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	1 989,7	471 108,1	69 098,6	378 526,9	920 723,3
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	367,8	140 121,6	230,9	5 596,2	146 316,5
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отримана брокером від перестраховальників	0,0	176,1	25 585,4	3 191,2	5 665,6	34 618,3
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	0	4	165	51	38	258

Додаток Д

Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні та/або перестраховуванні станом на 31.03.2019 (у тис. грн. з одним десятковим знаком)

Показники	Добровільне страхування				Обов'язкове страхування	Усього
	життя	особисте	майнове	відповідальності		
1	3	4	5	6	7	8
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	620,5	36 759,4	3 883,2	1 655,6	6 388,7	49 307,4
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страховальників	19,3	6 651,0	755,3	106,8	592,5	8 124,9
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страховальників	18	538	46	81	10 548	11 230,7
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	537,8	196,8	3,0	737,6
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0,0	0,0	102,5	38,5	0,0	141,0
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0	0	4	1	0	5
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	3 239,4	59,6	0,0	3 299,0
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	6,4	0,0	0,0	6,4
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отриманих брокером від перестраховальників	0,0	0,0	367,7	98,7	186,2	652,6
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	0	0	26	6	4	36
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	1 307,4	88 041,6	12 548,7	98 380,9	200 278,6
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,3	11 335,6	0,0	0,0	11 335,9
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестраховуванні, отримана брокером від перестраховальників	0,0	2,5	5 991,7	1 632,6	349,7	7 976,5
Кількість договорів перестраховування, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	0	1	41	9	13	64

Додаток Е

Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні та/або перестрахованні станом на 31.03.2020 (у тис. грн. з одним десятковим знаком)

Показники	Добровільне страхування				Обов'язкове страхування	Усього
	життя	особисте	майнове	відповідальності		
1	3	4	5	6	7	8
1. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	1 244,1	31 229,8	9 250,7	322,9	1 013,1	43 060,6
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-резидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-резидентами на користь страховальників	55,7	5 015,5	679,9	269,5	264,1	6 284,7
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-резидентами на користь страховальників	17	503	56	66	1 008	1 649,5
2. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Страхові платежі (премії, внески), отримані страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	4,0	576,9	433,2	21,0	1 035,1
Страхові виплати (відшкодування), здійснені страховиками-нерезидентами за договорами страхування, укладеними із страховальниками	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума винагороди за надання посередницьких послуг за договорами страхування, укладеними із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0,0	0,0	113,6	69,1	0,0	182,7
Кількість договорів страхування, укладених брокером із страховиками-нерезидентами на користь страховальників	0	0	14	3	0	17
3. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-РЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	-571,2	69,8	12,1	-489,3
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	0,0	54,7	0,0	0,0	54,7
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахованні, отриманих брокером від перестраховальників	0,0	0,0	160,9	37,0	166,1	364,0
Кількість договорів перестраховання, укладених брокером із перестраховиками-резидентами на користь перестраховальників	0	0	18	6	7	31
4. ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ЗІ СТРАХОВИКАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ						
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	2 236,3	131 386,9	37 169,6	87 496,7	258 289,5
Страхові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховання, укладеними брокером на користь перестраховальників	0,0	9,5	76 395,2	1,4	0,0	76 406,1
Сума винагороди за надання посередницьких послуг у перестрахованні, отримана брокером від перестраховальників	0,0	1,0	6 183,8	1 630,7	350,6	8 166,1
Кількість договорів перестраховання, укладених брокером із перестраховиками-нерезидентами на користь перестраховальників	0	2	35	15	7	59